

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Факультет економіки моря

Кафедра фінансів

«Допущений до захисту»
Завідувач кафедри фінансів
_____ Георгій РОГОВ
« ____ » _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

на тему: **«СТАН ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ
ПІДПРИЄМСТВА»**

Виконав студент _____ групи
_____ Халомінова Г.Х.
(підпис) (П.І.Б.)

Керівник роботи
_____ доцент кафедри фінансів, к.е.н.
(посада, науковий ступень, вчене звання)
_____ Приходько Н.В.
(підпис) (П.І.Б.)

Миколаїв -2024 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Факультет економіки моря

Кафедра фінансів
 Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
 Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Гарант освітньої програми
доцент, к.е.н. Пащенко О.В.
 « » 2024 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Студенту Халомінова Гулназ Халоміновна
 (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Стан та використання оборотних активів підприємства»

Керівник роботи Приходько Наталія Василівна, доц., к.е.н.
 (науковий ступень, вчене звання, прізвище, ім'я по батькові)

Затверджені наказом ректора № 250уч. від «18» березня 2024 року

2. Термін подання роботи 24 червня 2024 р.

3. Вихідні дані по роботі:
Фінансова звітність ТОВ «Аскон» за 2022-2023 роки
Нормативно-законодавча база

4. Перелік питань, що належать до розробки (найменування розділів):
розкрити сутність поняття «оборотні активи»; надати їх класифікацію та
джерела формування; визначити методiku аналізу оборотних активів
підприємства; проаналізувати стан формування і використання оборотних
активів ТОВ «Аскон» в 2022-2023 рр.; розробити пропозиції щодо підвищення
ефективності формування та використання оборотних коштів
підприємства

5. Перелік презентаційних матеріалів:

1. Структура активів підприємства ТОВ «Аскон» в 2022-2023 рр. 2.
Структура оборотних коштів ТОВ «Аскон» в 2022-2023 рр. за рівнем їх
ліквідності. 3. Джерела формування оборотних активів ТОВ «Аскон» в 2022-
2023 рр. 4. Оцінка фінансової стійкості ТОВ «Аскон» в 2022-2023 рр. 5.
Відносні показники фінансової стійкості ТОВ «Аскон». 6. Показники
оборотності оборотних активів ТОВ «Аскон» в 2022-2023 рр

7. Показники ефективності використання оборотних активів ТОВ «Аскон» в 2022-2023 рр. 8. Пропозиції щодо підвищення ефективності використання боротних активів ТОВ «Аскон».

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання визнав	завдання пробіра
4	Мозговий А.М., доцент НУК		

7. Дата видачі завдання 11.03.2021

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Терміни виконання етапів роботи	Примітка
1	Визначення керівника роботи та узгодження теми	05.02-09.02.24	Виконано
2	Складання змісту та узгодження с керівником	12.02.-23.02.24	Виконано
3	Вивчення літературних джерел	12.02.-23.02.24	Виконано
4	Збір та систематизація інформації за темою роботи	26.02.-10.03.24	Виконано
5	Розробка теоретичного розділу	11.03.-25.03.24	Виконано
6	Розробка аналітичного розділу	01.04.-30.04.24	Виконано
7	Розробка проектного розділу	08.04.-26.05.24	Виконано
8	Розробка спеціального розділу	01.04.-26.05.24	Виконано
9	Розробка вступу, висновків, списку джерел	28.05.-04.06.24	Виконано
10	Розробка презентації та доповіді	06.06.-09.06.24	Виконано

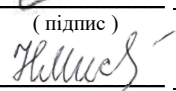
Студент

(підпис)

Халомінова Г.Х.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Приходько Н.В.

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ І ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1. Сутність оборотних активів підприємства та їх класифікація	7
1.2. Джерела формування оборотних активів підприємства	16
1.3. Методика аналізу оборотних активів підприємства	20
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «АСКОН»).....	27
2.1. Загальна характеристика підприємства та аналіз стану, динаміки і структури оборотних активів.....	27
2.2. Аналіз джерел фінансування оборотних коштів підприємства	32
2.3. Аналіз показників ефективності використання оборотних активів підприємства	39
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА	49
3.1. Загальні рекомендації щодо покращення використання оборотних коштів на підприємстві.....	49
3.2. Використання моделі рейтингової оцінки динаміки формування та використання оборотних активів	56
РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ	60
ВИСНОВКИ.....	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	71
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Стан оборотних активів у сучасних умовах господарювання має важливе значення, оскільки вони складають значну та найбільш мобільну частину активів будь-якого суб'єкта господарювання. Тому, працюючи в умовах ринкової економіки, кожне підприємство повинно підтримувати свої оборотні активи на рівні, що дозволяє швидко та ефективно реагувати на вимоги ринку.

Рациональне використання та оптимізація оборотних активів є одним із ключових завдань кожного виробничого підприємства для забезпечення безперервності виробничого процесу в умовах інфляції, кризи та зростаючої конкуренції. Це впливає на можливість виконання виробничих планів, виконання зобов'язань перед споживачами, забезпечення стабільного фінансового стану та створення передумов для подальшого конкурентоспроможного розвитку підприємства.

Величина прибутку підприємства, виконання програми виробництва та збуту продукції, конкурентоспроможність підприємства, його ділова активність, ліквідність, платоспроможність та фінансова стійкість в значній мірі залежать від ефективності формування та використання оборотних коштів. В зв'язку з цим тема кваліфікаційної роботи є актуальною.

Питання формування і використання оборотних активів підприємств розглянуті у роботах українських і зарубіжних вчених, серед яких: Поддєрьогін А.М., Білик М. Д., Бланк І.А., Бутинєв Ф.Ф., Слав'юк Р.А., Савицька Г.В., Філімоненков О.С., Бернстайн Л., Колос І.Б., Брігхем Ю., Ван Хорн Дж.К., Гапенські Л. та інші.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в дослідженні теоретичних і практичних основ формування та використання оборотних активів підприємства та в розробці напрямків підвищення ефективності їх використання.

Для досягнення поставленої мети в роботі були поставлені наступні завдання:

- розкрити сутність поняття «оборотні активи»;
- надати їх класифікацію та джерела формування;
- визначити методику аналізу оборотних активів підприємства;
- проаналізувати стан формування і використання оборотних активів конкретного підприємства;
- оцінити вплив ефективності використання оборотних активів на фінансовий стан підприємства;
- розробити пропозиції підвищення ефективності формування та використання оборотних активів підприємства.

Об'єктом дослідження є процес формування та використання оборотних активів підприємства ТОВ «Аскон».

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти формування і використання оборотних активів підприємства.

Теоретичною і методичною базою дослідження є сучасні положення фінансової науки, зокрема фінансового менеджменту, закордонний та вітчизняний досвід оптимізації величини оборотних активів на підприємстві. У роботі використані методи: системного аналізу – при дослідженні основних складових оборотних коштів; абстракції – при визначенні сутності оборотних коштів підприємства; метод ситуаційного аналізу – при обґрунтуванні співвідношення різних елементів оборотних коштів; методи фінансового аналізу – при оцінці стану формування і використання оборотних коштів на підприємстві.

Інформаційною основою кваліфікаційної роботи послужили законодавчі й нормативні документи, матеріали фінансової й статистичної звітності підприємства ТОВ «Аскон», наукова і методична література.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаної літератури, додатків.

Перший розділ даної кваліфікаційної роботи присвячений розкриттю сутності поняття «оборотні активи», джерел їх формування, а також методики аналізу оборотних активів підприємства.

В другому розділі даної роботи представлений аналіз фінансового стану підприємства, аналіз стану формування і використання оборотних активів ТОВ «Аскон» в 2022-2023 роках.

В третьому розділі надані пропозиції щодо вдосконалення формування і використання оборотних активів підприємства.

В четвертому розділі кваліфікаційної роботи розглянуті питання охорони праці на підприємстві.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність оборотних активів підприємства та їх класифікація

Необхідність дослідження поняття «оборотні активи» зумовлена їхньою важливістю для підприємства. Ефективне управління цими активами дозволяє підвищити загальну ефективність підприємства, максимізувати прибуток на вкладений капітал і забезпечити стабільну платоспроможність. Для підтримки платоспроможності підприємству необхідно мати на рахунках певну суму коштів, що фактично вилучені з обігу для поточних платежів, а також частина коштів має бути розміщена у високоліквідні активи.

Важливим завданням управління оборотними активами є підтримка балансу між платоспроможністю і рентабельністю шляхом належного регулювання абсолютних величин статей оборотних активів та їх структури. Необхідно також постійно оптимізувати співвідношення власних і позикових джерел фінансування оборотних активів, оскільки від цього залежить фінансова стійкість і незалежність підприємства.

В економічній літературі існують різні підходи до визначення сутності оборотних активів. Деякі з економістів спрощено трактує їх як «предмети праці» [1, с. 104], «матеріальні активи» [2, с. 53], «гроші, що обертаються» [3, с. 81].

Розглянемо різні підходи науковців до визначення поняття оборотних активів в економічній літературі (табл. 1.1). В результаті аналізу всіх цих визначень оборотних активів підприємства можна виділити декілька підходів:

Перший підхід: оборотні активи розглядають як «грошові кошти, що авансовані в обігові виробничі фонди і фонди обігу».

Таблиця 1.1

Визначення поняття «оборотні активи» підприємства
українськими науковцями

№ п/п	Автори	Визначення поняття
1	2	3
1	Аранчій В. І., Чумак В. Д., Бражник Л. Д. [4, с. 147].	«Оборотні активи – це грошові кошти, що авансовані в обігові виробничі фонди і фонди обігу. Вони забезпечують безперервність процесів виробництва і проведення розрахунків»
2	Базилінська О. Я. [5, с. 16].	«Оборотні активи – це активи, що за умови нормальної господарської діяльності підприємства змінюють свою матеріально-речову форму за відносно короткий строк (менше року)»
3	Білик М.Д., Павловська О.В., Притуляк Н.М. [6, с. 161]	«Оборотні активи виробничого підприємства – група мобільних активів із періодом використання до одного року, що безпосередньо обслуговують операційну діяльність підприємства і внаслідок високого рівня їхньої ліквідності мають забезпечувати його платоспроможність за поточними фінансовими зобов'язаннями»
4	Бланк І. О. [7, с.162]	«Оборотні активи – сукупність майнових цінностей підприємства, що забезпечують поточну виробничо-комерційну діяльність підприємства та, що повністю споживаються у процесі одного виробничо-комерційного циклу»
5	Бутинець Ф.Ф. [8, с.162]	«Оборотні активи – сукупність майнових цінностей, які обслуговують поточну господарську діяльність підприємства і повністю споживаються протягом одного операційного циклу»
6	Коваленко В. О., Ремньова Л.М. [9, с. 57].	«Оборотні активи – це активи, що споживаються у ході виробничого процесу протягом року, або операційного циклу, що перевищує 12 місяців через специфіку виробництва, а тому такі, котрі повністю переносять свою вартість на вартість виготовленої продукції»
7	Лігоненко Л. О., Гуляєва Н. М., Гринюк Н. А. [10, с. 226]	«Оборотні активи – це сукупність економічних ресурсів підприємства, що перебувають у постійному кругообігу, змінюють свою матеріальну форму впродовж одного операційного циклу (одного року) та в повному обсязі переносять свою вартість на вартість виготовленої продукції»
8	Слав'юк Р.А. [11, с. 301]	«Оборотні активи - це ресурси, які належать підприємству і які напевно буде перетворено на гроші чи використано іншим чином протягом року з дати складання бухгалтерського балансу»
9	Тютюнник Ю.М. [12, с. 80; 13, с. 158]	«Оборотні активи – це активи, що необхідні для забезпечення безперервності кругообігу капіталу, послідовно набувають грошової, виробничої та товарної форм, протягом одного операційного циклу можуть бути перетворені в гроші»
10	Чухно І. С. [14, с. 64].	«Оборотні активи – сукупність грошових засобів, що авансуються для створення оборотних виробничих фондів і фондів обороту, які забезпечують постійний кругообіг коштів»

1	2	3
11	Філімоненков О. С. [15, с. 229]	«Оборотні активи – це сукупність матеріально-речовинних цінностей і грошових коштів, які беруть участь у створенні продукту, цілком споживаються у виробничому процесі і повністю переносять свою вартість на виробничий продукт упродовж операційного циклу або дванадцяти місяців з дати балансу (сировина, матеріали, готова продукція, грошові кошти тощо)»
12	Шелудько В. М. [16, с. 112]	«Оборотні активи – це активи, що обслуговують господарський процес підприємства і забезпечують його неперервність»

Другий підхід: оборотні активи розглядають як «сукупність майнових цінностей підприємства, що забезпечують поточну виробничу діяльність підприємства, повністю споживаються протягом року або одного виробничого циклу та в повному обсязі переносять свою вартість на вартість виготовленої продукції».

Третій підхід: оборотні активи підприємства розглядають як «мобільні активи, що обслуговують господарський процес і забезпечують його неперервність».

Кожне з наведених визначень характеризує оборотні активи. Виходячи з суті цього поняття можна виділити такі ознаки:

- оборотні активи підприємства формуються і використовуються для обслуговування лише його операційної діяльності;
- належать до складу мобільних активів підприємства (швидко можуть бути перетворені в гроші);
- значна (порівняно із необоротними активами) різноманітність їх видів, груп та конкретних найменувань, що значно ускладнює процес поточного управління ними та потребує забезпечення певної гнучкості цього управління;
- відповідно до практики бухгалтерського обліку до оборотних активів належать певні види засобів праці, які віднесені до складу малоцінних та швидкозношуваних предметів;
- формування оборотних активів підприємства нерозривно пов'язано із конкретними джерелами капіталу, що забезпечують це формування [9, с.126].

Далі розглянемо визначення оборотних активів підприємства в нормативно-законодавчих актах України.

Основними нормативними документами, що визначають сутність оборотних активів є Господарський кодекс України, Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (НП(С)БО 1) і Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 1 «Подання фінансової звітності» (МСБО 1) [17; 18; 19].

В Господарському кодексі України в статті 139 оборотні активи визначаються як оборотні засоби: «Оборотними засобами є сировина, паливо, матеріали, малоцінні предмети та предмети, що швидко зношуються, інше майно виробничого і невиробничого призначення, що віднесено законодавством до оборотних засобів» [17].

Згідно НП(С)БО 1 «оборотні активи – це гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу» [18]. В МСБО1 в статті 66 оборотні активи визначаються як поточні: «Суб'єкт господарювання повинен класифікувати актив як поточний, якщо:

- а) він сподівається реалізувати цей актив або має намір продати чи спожити його у своєму нормальному операційному циклі;
- б) він утримує актив в основному з метою продажу;
- в) він сподівається реалізувати актив протягом дванадцяти місяців після звітного періоду; або
- г) актив є грошовими коштами чи еквівалентами грошових коштів, якщо немає обмежень щодо обміну чи використання цього активу для погашення зобов'язання принаймні протягом дванадцяти місяців після звітного періоду» [19].

Отже, визначення оборотних (поточних) активів в НП(С)БО 1 і МСБО 1 співпадають, а в Господарському кодексі України лише перераховані складові оборотних активів підприємства (рис.1.1).

Рис. 1.1. Визначення оборотних активів нормативно-законодавчими документами України

Отже, можна зробити висновки, що оборотні активи - контрольовані суб'єктом господарювання ресурси, що можуть використовуватися у виробничому процесі та переносити свою вартість на готову продукцію або можуть бути перетворені на грошові кошти протягом одного операційного циклу.

Якщо розглядати баланс підприємства, то оборотні активи – це другий розділ активу балансу підприємства, до якого входять оборотні виробничі фонди (сфера виробництва): виробничі запаси та оборотні кошти у виробництві та фонди обігу: готова продукція, кошти та кошти в розрахунках.

Далі розглянемо класифікацію оборотних активів підприємства. На рис. 1.2 представлена їх класифікація.

До складу оборотних активів входить сукупність елементів, що утворює оборотні виробничі фонди і фонди обігу. Для фінансування і кредитування підприємницької діяльності велике значення має склад оборотних активів підприємств, до яких відносяться:

1. Запаси товарно-матеріальних цінностей.

Рис. 1.2. Класифікація оборотних активів підприємства

Джерела: [20, с. 112; 21, с. 225; 22, с.44]

2. Дебіторська заборгованість.

3. Кошти в розрахунках.

4. Грошові кошти [23, с. 45].

Склад та розміщення оборотних активів надані на рис. 1.3.

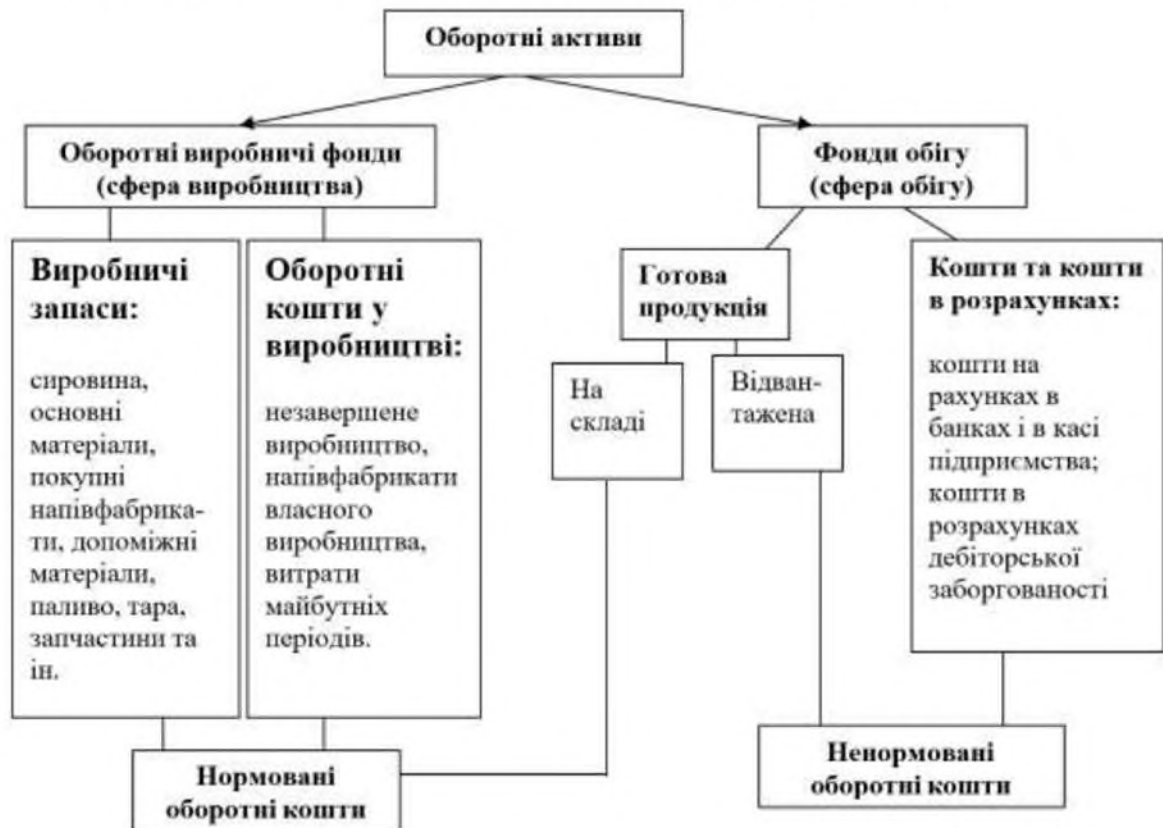

Рис. 1.3. Склад та розміщення оборотних активів підприємства [24]

Класифікація оборотних активів за формою функціонування надана на рис. 1.4.

Рис. 1.4. Класифікація оборотних активів за формою функціонування
Джерело: [25, с. 118]

Немонетарні оборотні активи – облікові об'єкти, реальна грошова оцінка яких змінюється з часом і зміною цін. Тому ці об'єкти повинні періодично переоцінюватися. До них відносяться: основні засоби, нематеріальні активи, виробничі запаси, зобов'язання перед контрагентами, які повинні бути погашені товарами або послугами [26, с. 98].

Класифікація оборотних активів за їх видами найбільш широко представлена в НП(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [18] (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Класифікація оборотних активів підприємства відповідно до НП(С)БО 1

Оборотні активи підприємства				
1	2	3	4	5
Поточні фінансові інвестиції (фінансові і інвестиції підприємства в різні фондові і грошові інструменти на строк менше одного року)	Запаси товарно-матеріальних цінностей (виробничі запаси, незавершене виробництво, готова продукція, товари)	Дебіторська заборгованість (векселі, заборгованість юридичних осіб підприємству, дебіторська заборгованість за розрахунками)	Грошові кошти та їх еквіваленти (грошові кошти підприємства в касі на поточних рахунках в банках, еквіваленти грошових коштів)	Інші види оборотних активів, у т. ч. витрати майбутніх періодів

За ступенем ліквідності оборотні активи підприємства підрозділяються на абсолютно ліквідні (є готовим засобом платежу); швидколіквідні оборотні активи (можуть бути швидко конвертовані в грошову форму, без відчутних втрат); низьколіквідні оборотні активи (можуть бути конвертовані в грошову форму без втрат своєї поточної ринкової вартості лише після закінчення значного періоду часу - від півроку і вище).

Необхідність розподілу оборотних коштів на нормовані та неримовані пов'язана з економічною доцільністю досягнення найкращих результатів за найменших витрат. Встановлення нормативів за окремими статтями оборотних коштів забезпечує безперервну діяльність підприємства за умови

оптимального обсягу виробничих запасів, розмірів незавершеного виробництва, залишків готової продукції.

Структура оборотних коштів характеризується співвідношенням окремих елементів у загальному обсязі оборотних засобів, які виражаються у відсотках.

Класифікація оборотних активів має важливе значення, оскільки дає можливість підприємству визначити оптимальний склад і структуру, потребу та джерела формування оборотних коштів, що впливає на фінансовий стан підприємства.

Кількість і структура оборотних активів залежать як від внутрішньої структури підприємства, розмірів, виду діяльності, поглядів керівництва, так і від зовнішніх факторів – стану економіки, галузі, контрагентів, з якими співпрацює організація, державного регулювання [2].

Пояснюється це в першу чергу тим, що оборотні активи на підприємстві приймають участь у виробничих, комерційних, соціальних, фінансових процесах, тобто повністю забезпечують всі потреби підприємства.

Кількість і структура оборотних активів залежать як від організаційної структури підприємства, розмірів, виду діяльності, керівництва, так і від зовнішніх факторів – стану економіки країни, галузі, контрагентів, з якими співпрацює організація, державного регулювання [4].

Виходячи з цього можна зробити наступні висновки:

- 1) склад, структура, величина оборотних активів на кожному підприємстві мають свої особливості;
- 2) потреба в оборотних активах залежить як від внутрішніх, так зовнішніх факторів.

Всі складові оборотних активів пов'язані між собою і супроводжують процес виробництва продукції (рис. 1.5). При нестачі виробничих запасів в процесі виробництва можуть виникати простой. При значному зростанні дебіторської заборгованості зменшуються обсяги грошових коштів, що може призвести зниження ліквідності та платоспроможності підприємства.

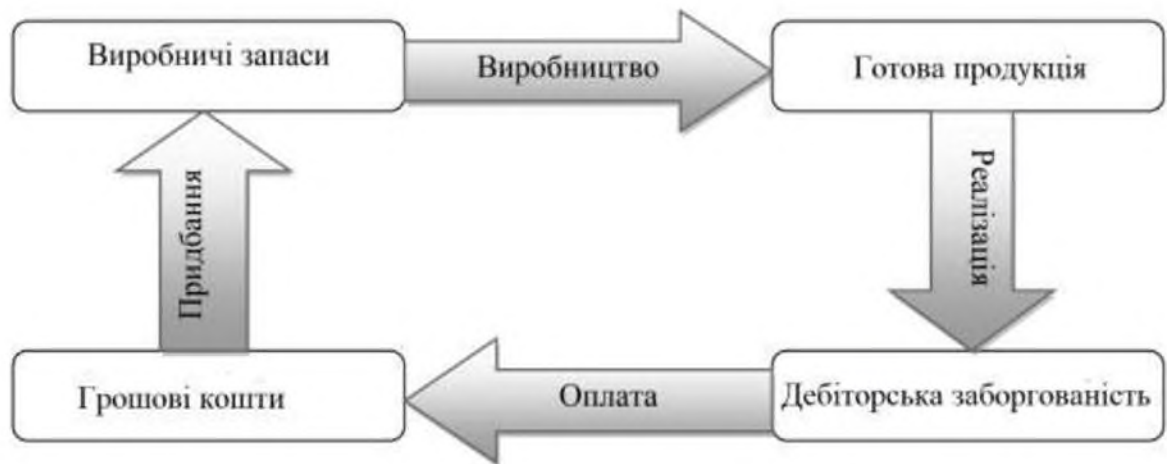

Рис. 1.5. Схема кругообігу оборотних активів [27]

1.2. Джерела формування оборотних активів підприємства

Найбільш розповсюдженими джерелами формування оборотних активів є: власний капітал підприємства; довгостроковий кредит; короткостроковий кредит; товарний (комерційний) кредит; внутрішня кредиторська заборгованість підприємства та інші джерела фінансування. Як правило, поточні потреби підприємства в оборотних активах покриваються передусім власним капіталом, потім кредиторською заборгованістю та короткостроковим кредитом [28, с. 96].

До джерел формування оборотних активів підприємства можна віднести: власні кошти та позичені. Вони відображаються в пасиві бухгалтерського балансу підприємства.

До власних джерел формування оборотних активів належить: зареєстрований капітал (статутний), чистий прибуток, цільові надходження (із бюджету, галузевих і міжгалузевих позабюджетних фондів), приріст сталих пасивів, які прирівнюють до власних оборотних коштів [29, с.88].

Підприємства, які тільки розпочинають свою діяльність, формують оборотні активи за рахунок внесків засновників, створюючи зареєстрований (пайовий) капітал підприємства..

На вже діючих підприємствах власними джерелами фінансування оборотних активів є прибуток, що залишається в розпорядженні підприємства, тобто чистий прибуток, надходження від емісії цінних паперів (акцій, облігацій), а також прирівняні до власних оборотних коштів сталі пасиви.

Сталі пасиви — це спеціальні фонди, які завдяки впровадженню системи грошових розрахунків продовжують існувати в господарському циклі підприємства, але йому не належать. До використання за призначенням вони є джерелом оборотних коштів у мінімальному залишку. Прикладами сталих пасивів є мінімальна (стабільна) заборгованість із заробітної плати працівникам, відрахування на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, соціальне страхування, резерви майбутніх платежів та авансові платежі клієнтів (замовників).

Розмір мінімальної заборгованості з заробітної плати залежить від часу її виплати і терміну, за який вона виплачується. Що більший розрив між терміном виплати заробітної плати і кінцевою датою періоду, за який вона сплачується, тим вища заборгованість і, відповідно, більше коштів підприємство може використати в господарському обороті [7].

Мінімальна заборгованість щодо резерву майбутніх платежів створюється головним чином за рахунок нарахувань на оплату відпусток. Належна заробітна плата за чергову відпустку списується на витрати виробництва не тоді, коли робітник іде у відпустку, а рівними частинами. Ці суми, що відносяться на собівартість продукції щомісячно, резервують в порядку нарахувань на рахунок майбутніх платежів. Вони сплачуються робітникам, коли ті йдуть у відпустку. Однак на рахунку майбутніх платежів згідно з графіком завжди є гроші, які використовуються в господарському обороті. У зв'язку з цим мінімальні залишки коштів на рахунку майбутніх платежів зараховуються як джерело формування власних оборотних коштів. Резерв майбутніх платежів визначається в сумі мінімального залишку за звітними даними за 12 місяців, що передують плановому року, з урахуванням змін фонду заробітної плати в плановому році.

Сума мінімальної заборгованості із заробітної плати і резерву майбутніх платежів може визначатися і спрощеним методом, виходячи з суми мінімальної заборгованості за планом базового року й відсотка зростання фонду заробітної плати у плановому році.

Мінімальна заборгованість щодо відрахувань на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, соціальне страхування також постійно присутня в обігу підприємства. Її можна визначити як добуток мінімальної перехідної заборгованості з оплати праці робітникам та відсотка відрахувань, затвердженого для відповідного фонду.

Не менш важливим джерелом фінансування оборотних активів є вільний залишок амортизаційних відрахувань. Хоча безпосередньою метою амортизації є фінансування відтворення основних активів, процес накопичення суми, необхідної для капітальних вкладень, є тривалим. У цей період можна тимчасово використовувати амортизацію як джерело фінансування оборотних активів [29, с.90].

Оскільки на підприємстві виникають проблеми з несвоєчасним надходженням коштів за відвантажену продукцію, нагромадженням на складі нереалізованої готової продукції, несвоєчасним і неповним виконанням договірних зобов'язань постачальниками та через інші обставини, то на підприємстві виникає потреба в додаткових коштах на фінансування оборотних активів.

Покрити цю потребу лише власними джерелами стає практично неможливими. Тому підприємство звертається до залучення фінансових ресурсів у вигляді кредиторської заборгованості (комерційного кредитів) і кредитів банку.

Так комерційний кредит використовується підприємствами через відсутність джерела коштів для покупця (споживача) та неможливості розрахуватися з постачальником. Постачальник надає відстрочку платежу за ту продукцію, що поставляється, і від споживача або ж підприємства замість грошей одержує вексель або інше боргове зобов'язання. Використання

комерційного кредиту спрощує реалізацію товарів, прискорює обертання оборотних коштів, знижує попит на кредитні та валютні ресурси. Наявність кредиторської заборгованості постачальникам свідчить про участь у господарському обігу підприємства коштів інших суб'єктів господарювання.

Отже, кредиторська заборгованість – це короткострокові зобов'язання підприємств, які виникають: за розрахунками з бюджетом; за розрахунковими документами, строк сплати яких не настав і які не сплачено в строк; за векселями, строк оплати яких не настав і не сплачено в строк; за короткостроковими кредитами.

Кредиторська заборгованість є допустимою, якщо її зумовлено чинним порядком розрахунків. Наприклад, заборгованість постачальникам за розрахунковими документами, термін оплати яких на настав. Однак на підприємстві може бути і прострочена кредиторська заборгованість, що утворюється в результаті порушеннями покупцями порядку і термінів оплати розрахункових документів.

У разі нестачі кредиторської заборгованості підприємство для покриття поточних фінансових потреб може використати банківський кредит. «Банківський кредит – це будь-яке зобов'язання банку надати певну суму грошей, будь-яка гарантія, будь-яке зобов'язання придбати право вимоги боргу, будь-яке продовження строку погашення боргу, що надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів із такої суми» [30].

Кредити банку дають змогу органічно ув'язати всі джерела формування оборотних активів.

Особливості різних джерел формування і політика підприємства щодо їх розміщення впливає на ефективність використання оборотних активів. Достатність і вартість оборотних активів впливає на процес виробництва, фінансові результати і фінансовий стан підприємства.

1.3. Методика аналізу оборотних активів підприємства

Аналіз оборотних активів підприємства – це сукупність послідовних дій, для аналізу матеріального стану й основних показників оборотних активів підприємства в процесі його фінансово-господарської діяльності з метою виявлення шляхів підвищення ринкової вартості підприємства та забезпечення його розвитку [31].

Аналіз оборотних активів підприємства здійснюють в наступній послідовності [32, с.97]:

на першому етапі оцінюють загальний розмір оборотних активів підприємства та аналізують зміни в їх обсязі впродовж досліджуваного періоду. При проведенні цієї роботи визначається також питома вага оборотних активів у загальному обсязі майна та її зміна протягом періоду. Співставлення темпів зростання оборотних активів з темпами інфляції дозволяє визначити номінальний і реальний приріст оборотних активів підприємства;

на другому етапі досліджують структуру оборотних активів підприємства за видами активів, а також іншими кваліфікаційними ознаками (ліквідності, прибутковості, швидкості обороту тощо). Це дозволяє оцінити основні тенденції в зміні складу оборотних активів та ступінь досягнення відповідної мети діяльності;

на третьому етапі аналізу необхідно кількісно оцінити вплив факторів, які обумовлюють зміни в обсязі оборотних активів підприємства;

на четвертому етапі аналізу оцінюють зміни в складі джерел фінансування оборотних активів підприємства. Для цього обчислюють розмір власного оборотного капіталу, порівнюють з відповідними показниками за попередні періоди. Питома вага власних джерел фінансування оборотних активів використовується для оцінки ступеня фінансової стійкості підприємства, його незалежності від зовнішніх джерел фінансування;

на п'ятому етапі аналізу розраховують показники ефективності

використання оборотних активів, проводять їх аналіз та роблять аналітичні висновки.

Проведення такого аналізу дозволяє, з одного боку, визначити стабільність окремих джерел формування оборотних активів з точки зору можливості їх використання в майбутньому, з другого виявити, на фінансування яких операцій витрачені кошти, чи є це використання доцільним та чи збережеться в майбутньому структура використання коштів, що склалася [32].

Оцінити ефективність фінансування оборотних активів можна лише за певними показниками [2, с. 212].

Для оцінки ефективності формування і використання оборотних активів підприємства використовуються фінансові коефіцієнти, а саме:

- показники ліквідності;
- показники оборотності (ділової активності) [7, с. 167].

Показники ліквідності характеризують здатність підприємства своєчасно і в повному обсязі відповідати за короткостроковими зобов'язаннями – постачальників, кредиторів, працівників й ін., а також здійснювати поточні виробничі та операційні витрати. В загальному випадку підприємство вважається ліквідним, якщо її поточні активи перевищують короткострокові зобов'язання. В такому випадку підприємство не тільки може виконувати всі свої короткострокові зобов'язання, але й має резерв ліквідності, який може бути направлений на розширення поточних операцій. Рекомендованим орієнтиром величини чистого оборотних активів може служити величина, що дорівнює половині загального обсягу поточних активів.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів (Коб.) характеризує ефективність використання підприємством всіх наявних ресурсів, незалежно від джерел їх залучення. Він показує, скільки оборотів здійснили оборотні активи за певний період часу. Розраховується як відношення реалізованої за рік продукції (обсягу виконаних робіт, наданих послуг) до середньорічного залишку оборотних активів.

Термін оборотності оборотних активів застосовується для оцінки ефективності використання оборотних активів і показує швидкість обертання оборотних активів [34, с. 332].

Тривалість одного обороту (швидкість обороту) оборотних активів визначається як відношення тривалості періоду, за який визначається показник, до коефіцієнту оборотності.

Для оцінки ефективності управління запасами товарно-матеріальних цінностей застосовують показники оборотності запасів і тривалості одного обороту запасів.

Рентабельність оборотних активів показує, скільки прибутку підприємство одержало на одну гривню вкладених оборотних активів.

На базі проведених розрахунків визначають суму вивільнених (або додатково залучених) в результаті прискорення (або уповільнення) оборотності оборотних активів [29, с. 61].

Дослідивши показники оборотності, слід встановити, яким чином оборотність оборотних активів впливає на кінцеві результати діяльності підприємства, зокрема приріст прибутку та рівень рентабельності.

Зміну оборотності оборотних активів виявляють через порівняння фактичних показників за декілька звітних періодів. Порівнюючи показники оборотності коштів, виявляють її прискорення чи сповільнення.

Таким чином, оцінка ефективності використання оборотних активів можлива за допомогою певної системи показників-індикаторів, які відображають та характеризують стан оборотних активів підприємства.

Аналіз оборотних активів підприємства є першим етапом управління його оборотними активами (рис. 1.6). Послідовність етапів здійснення політики управління оборотними активами представлена в роботі І.О. Бланка [5] і полягає в проведенні аналізу динаміки, складу і структури оборотних коштів, показників ефективності їх використання; формуванні необхідного обсягу оборотних активів; раціоналізації і оптимізації структури джерел їх фінансування.

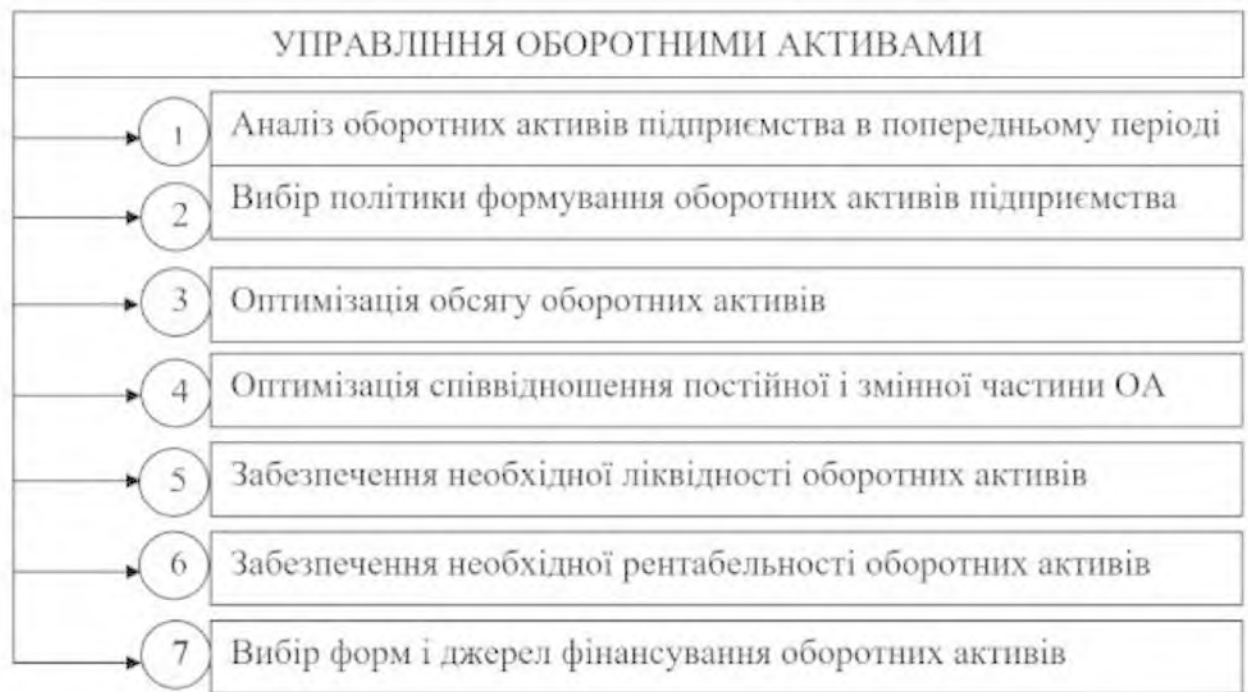

Рис. 1.6. Етапи управління оборотними активами [5]

Розглянемо докладніше кожен із них.

Першим етапом є аналіз оборотних активів підприємства в попередньому періоді. На першій стадії цього етапу розглядається динаміка загального обсягу активів, темпи зміни середніх з сум в зіставленні з темпами зміни обсягу реалізації продукції та середньої суми всіх активів; динаміка питомої ваги оборотних активів в загальній сумі активів підприємства. На другій стадії розглядається динаміка складу оборотних активів, у розрізі окремих їх видів, здійснюється аналіз і оцінка. На третій стадії вивчають оборотність окремих видів оборотних активів в загальній їх сумі. Використовуються показники – коефіцієнт оборотності та періоду обороту оборотних активів. В процесі аналізу встановлюється загальна тривалість та структура операційного та фінансового циклу підприємства; вивчаються основні фактори, які визначають тривалість цих циклів. На четвертій стадії аналізу визначається рентабельність оборотних активів, визначаються визначальні її фактори. В процесі аналізу використовуються коефіцієнт рентабельності оборотних активів. На п'ятій стадії аналізу розглядається склад основних джерел фінансування оборотних активів – динаміка їх суми, питомої

ваги в загальному об'ємі фінансових засобів, інвестованих в ці активи; визначається рівень фінансового ризику.

На другому етапі обирається політика формування оборотних активів. Теорія фінансового менеджменту розглядає три принципових підходів до політики формування оборотних активів підприємства – консервативний, помірний, агресивний [5].

Третій етап – це оптимізація обсягу оборотних активів. На першій стадії з урахуванням результатів аналізу оборотних активів в попередньому періоді визначається система заходів по реалізації резервів, направлених на скорочення тривалості операційного, а в його рамках – виробничого та фінансового циклів підприємства. На другій стадії на основі обраного типу політики формування оборотних активів, планує мого обсягу виробництва та реалізації окремих видів продукції та скритих резервів скорочення тривалості операційного циклу, оптимізується об'єм та рівень окремих видів цих активів. Засобом такої оптимізації є нормування періоду їх оборотної суми. На третій стадії визначається загальний обсяг оборотних активів на наступний період [5].

Четвертий етап – це оптимізація співвідношення постійної та змінної частини оборотних активів. На першій стадії за результатами аналізу помісячної динаміки рівня оборотних активів в днях обороту чи в сумі за ряд попередніх років будується графік їх середньої “сезонної хвилі”. На другій за результатами графіку “сезонної хвилі” розраховуються коефіцієнти нерівномірності (мінімального і максимального рівнів) оборотних активів відносно до середнього їх рівня. На третій визначається сума постійної частини оборотних активів. На четвертому четвертій визначається максимальна і середня сума змінної частини оборотних активів в плановому. Співвідношення постійної і змінної частин оборотних активів являється основою управління їх оборотності і вибору конкретних джерел їх фінансування [5].

П'ятий етап полягає у забезпеченні необхідної ліквідності оборотних

активів. Хоча всі види оборотних активів в тій чи іншій мірі являються ліквідними (крім витрат майбутніх періодів і безнадійної дебіторської заборгованості) загальний рівень їх термінової ліквідності повинен забезпечувати необхідний рівень платоспроможності підприємства за поточними фінансовими зобов'язаннями. З цією метою з врахуванням об'єму і графіку майбутнього платіжного обороту повинна бути визначена доля оборотних активів в формі грошових засобів, високо- і середньоліквідних активів [5].

Шостий етап – забезпечення підвищення рентабельності оборотних активів. Як будь-який вид активів оборотні активи повинні генерувати певний прибуток при їх використанні у виробничо-збутовій діяльності підприємства. Тому складовою частиною управління оборотними активами являється забезпечення своєчасного використання тимчасово вільного залишку грошових активів для формування ефективного портфелю короткострокових фінансових вкладень [5].

Сьомий етап полягає у забезпеченні мінімізації втрат оборотних активів в процесі їх використання. Цей етап забезпечує вибір політики їх фінансування на підприємстві та оптимізацію структури його джерел. В процесі управління оборотними активами на підприємстві розробляються окремі фінансові нормативи, основними з таких є: норматив власних оборотних активів підприємства; система нормативів обертає мості основних видів оборотних активів та тривалості операційного циклу в цілому; система коефіцієнтів ліквідності оборотних активів [5].

Отже, однією із важливих складових майна підприємства є оборотні активи, тому однією з головних умов успішного функціонування підприємства є стан і ефективність їх формування та використання.

Оборотні активи – це контрольовані суб'єктом господарювання ресурси, що можуть використовуватися у виробничому процесі та переносити свою вартість на готову продукцію або можуть бути перетворені на грошові кошти

протягом одного операційного циклу.

Класифікація оборотних активів підприємства здійснюється за різними ознаками і має важливе значення, оскільки дає можливість підприємству визначити оптимальний склад і структуру, потребу та джерела формування оборотних коштів, що впливає на фінансовий стан підприємства..

Найбільш розповсюдженими джерелами формування оборотних активів є: власний капітал підприємства; довгостроковий кредит; короткостроковий кредит; товарний (комерційний) кредит; внутрішня кредиторська заборгованість підприємства та інші джерела фінансування. Як правило, поточні потреби підприємства в оборотних активах покриваються передусім власним капіталом, потім кредиторською заборгованістю та короткостроковим кредитом.

Аналіз оборотних активів підприємства є першим етапом управління його оборотними активами і здійснюється в певній послідовності. При аналізі використовуються різні фінансові показники (ліквідності, оборотності, рентабельності), які дозволяють оцінити стан формування і використання оборотних активів підприємства.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СТАНУ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «АСКОН»)

2.1. Загальна характеристика підприємства та аналіз стану, динаміки і структури його оборотних активів

Аналіз стану формування та використання оборотних активів підприємства здійснювався на основі даних господарської діяльності ТОВ «Аскон».

Підприємство ТОВ «Аскон» було створено в 2005 році за організаційно-правовою формою як товариство з обмеженою відповідальністю чотирма засновниками, форма власності - колективна. Статутний капітал підприємства становить два мільйони дев'ятнадцять тисяч триста гривень.

Основні напрями діяльності підприємства :

- виробництво борошна;
- оптова торгівля зерном і кормами для тварин;
- надання послуг у рослинництві.

Підприємство здійснює свою діяльність відповідно до Статуту. Воно має самостійний баланс, поточний рахунок, круглу печатку, штампи.

Підприємство самостійно сплачує всі податки. Прибуток, отриманий після сплати податку на прибуток, залишається і використовується на розвиток виробництва, сплату дивідендів та інші потреби підприємства.

Підсумки діяльності підприємства відображаються в щоквартальних і річному балансах.

Штат співробітників налічує п'ятнадцять осіб, які повністю забезпечують нормальне функціонування підприємства.

Підприємство перебуває на загальній системі оподаткування, є платником податку на додану вартість і зареєстроване в Пенсійному фонді, фонді соціального страхування, фонді загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.

Обсяги чистого доходу від реалізації товарів, робіт, послуг в 2021-2023 роках не є стабільними. В 2021 році обсяг чистого доходу від реалізації продукції склав 1710,1 тис.грн., в 2022 році він зменшився до 899,8 тис. грн або на 47,1%. В 2023 році він збільшився до 2284,9 тис.грн., що можна охарактеризувати позитивно. Якщо в 2021-2022 роках діяльність ТОВ «Аскон» була збитковою, то в 2023 році підприємство отримало прибуток в розмірі 234,1 тис.грн.

Далі проаналізуємо стану, динаміку і структуру оборотних активів ТОВ «Аскон» в 2022-2023 роках.

Одним із ключових завдань аналізу оборотних коштів підприємства є визначення їх обсягу та структури, оскільки для забезпечення довгострокової виробничої та ефективної діяльності підприємство повинно мати достатній рівень поточних активів, щоб покривати свої зобов'язання і зберігати ліквідність та платоспроможність, підтримувати фінансову стійкість [23].

Спочатку визначимо динаміку, питому вагу оборотних активів ТОВ «Аскон». Для цього проаналізуємо структуру і динаміку всіх активів підприємства ТОВ «Аскон» (табл. 2.1).

З таблиці 2.1 видно, що за два роки з 01.01.22 р. по 31.12.23 р. структура активів ТОВ «Аскон» змінилася наступним чином: значно зменшилася питома вага необоротних активів - на 17,8%, а оборотних активів відповідно збільшилась на 17,8%, зокрема, у сфері виробництва збільшилась на 4,6%, а у сфері обігу зменшилась на 13,2%. Оскільки оборотні активи збільшилися, а необоротні активи зменшилися, це позначає, що на підприємстві спостерігається тенденція прискорення оборотності всього майна підприємства.

Структура активів підприємства ТОВ «Аскон» за 2022-2023 роки

Активи, тис.грн.	На кінець року			Структура активів на кінець року, %		
	2021	2022	2023	2021	2022	2021
Необоротні активи	1170,9	1118,3	954,8	59,7	60,0	41,9
Оборотні активи,	791,1	744,3	1323,9	40,3	40,0	58,1
у тім числі:						
у сфері виробництва	235,3	260,6	378,9	12,0	14,0	16,6
у сфері обігу	555,8	483,7	945,0	28,3	26,0	41,5
Всього	1962,0	1862,6	2278,7	100,0	100,0	100,0

Структура балансу підприємства є оптимальною, якщо дотримується співвідношення: вартість необоротних активів ($\leq 56\%$), а оборотних активів ($\geq 44\%$) [7]. Тобто структура балансу ТОВ «Аскон» у 2022 році не була оптимальною, а на кінець 2023 року стала оптимальною.

Крім того, за 2022 рік валюта балансу зменшилася на 5,1% $((1862,6 - 1962) / 1962 * 100)$, а у 2023 році зросла на 22,3% $((2278,7 - 1862,6) / 1862,6 * 100)$. Це свідчить про зростання виробничих можливостей підприємства у 2023 році і заслуговує на позитивну оцінку.

Далі необхідно здійснити аналіз структури оборотних активів підприємства (табл. 2.2).

Аналіз структури оборотних активів підприємства показав, що найбільшу питому вагу в поточних активах займають дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги і запаси. Так, на кінець 2021 року дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги становить 68,2% загальної вартості оборотних активів, на кінець 2022 року - 63,4%, а на кінець 2023 року - 65,4%.

На кінець 2021 року питома вага запасів складас 29,7% загальної вартості оборотних активів, на кінець 2022 – 35,0%, а на кінець 2023 – 28,7%.

Таблиця 2.2

Аналіз структури оборотних активів ТОВ «Аскон»
за 2022-2023 роки

Оборотні кошти	Вартість на кінець року, тис.грн.			Структура оборотних коштів на кінець року, %		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Запаси	235,3	260,6	378,9	29,7	35,0	28,7
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	539,8	471,7	866	68,2	63,4	65,4
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0,0	0,0	7,0	0,0	0,0	0,5
Інша поточна заборгованість	0,4	8,7	70,5	0,1	1,2	5,3
Грошові кошти	15,6	3,2	1,2	2,0	0,4	0,1
Інші оборотні активи	0,0	0,1	0,3	0,0	0,0	0,0
Всього	791,1	744,3	1323,9	100,0	100,0	100,0

Це свідчить про відволікання коштів підприємства з господарського обороту. Якщо запасів багато, то це позначає заморожені оборотні кошти; непотрібні витрати; ризик втрати або псування. Але підприємство ТОВ «Аскон» є виробничим, і тому без наявних запасів воно не зможе здійснювати виробничу діяльність.

Що стосується грошових коштів, то їхня питома вага в загальній вартості оборотних активів підприємства дуже мала і постійно зменшується з 2% в загальній вартості оборотних активів на кінець 2021 року до 0,1% на кінець 2023 року. Отже, майбутні платежі за зобов'язаннями не забезпечені грошовими коштами.

Зміна питомої ваги інших видів оборотних активів незначна, а тому суттєво не впливає на оборотні активи підприємства.

Далі слід проаналізувати структуру оборотних активів за рівнем їх ліквідності (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Структура оборотних коштів ТОВ «Аскон» в 2022-2023 роках
за рівнем їх ліквідності

Оборотні кошти	Вартість на кінець року, тис.грн.			Структура оборотних коштів на кінець року, %		
	2021	2022	2023	2022	2021	2023
Високоліквідні	31,2	4,6	0,4	2,0	0,4	0,1
Грошові кошти	31,2	4,6	0,4	2,0	0,4	0,1
Середньоліквідні	540,2	480,5	943,8	68,3	64,6	71,3
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	539,8	471,7	866	68,2	63,4	65,4
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0	0	7	0,0	0,0	0,5
Інша поточна заборгованість	0,4	8,7	70,5	0,1	1,2	5,3
Інші оборотні активи	0	0,1	0,3	0,0	0,0	0,0
Низьколіквідні	235,3	260,6	378,9	29,7	35,0	28,6
Всього	372006	303382	289450	99,99	100,00	100,00

В 2022-2023 роках найбільшу питому вагу в структурі оборотних активів підприємства становлять середньоліквідні оборотні кошти: на кінець 2021 року вони становлять 68,3%, на кінець 2023 - вже 71,3%. Найменшу питому вагу займають високоліквідні оборотні активи (2,0% на кінець 2015 року, 0,1% - на кінець 2023 р.). Частка низьколіквідних оборотних активів із середнім ризиком вкладення на кінець 2021 року становить 29,7%, а на кінець 2023 року - 28,6%. На підприємства зовсім відсутні низьколіквідні активи зі значним

ризиком вкладення. Таким чином, слід зазначити, що протягом 2022-2023 рр. на підприємстві ТОВ «Аскон» відбуваються зміни в бік незначного підвищення ліквідності оборотних активів підприємства.

2.2. Аналіз джерел фінансування оборотних коштів підприємства

Нестача джерел для фінансування поточних активів призводить до недофінансування господарської діяльності та фінансових труднощів. Надлишкові джерела оборотних активів спричиняють накопичення надмірних запасів товарно-матеріальних цінностей і відволікають оборотні активи з обігу. Зазвичай, мінімальні потреби підприємства в оборотних активах покриваються за рахунок власних джерел, таких як зареєстрований капітал, додатковий і пайовий капітал, прибуток підприємства, а також надходження від емісії цінних паперів і пайових внесків засновників та іноземних учасників.

Однак формування оборотних активів виключно за рахунок власних джерел є економічно невигідним, оскільки це обмежує можливості підприємства у фінансуванні власних витрат і збільшує ризик фінансової нестабільності. У такій ситуації підприємство змушене звертатися до залучення коштів у вигляді короткострокових кредитів, позик та кредиторської заборгованості.

Далі проаналізуємо джерела фінансування оборотних активів ТОВ «Аскон» в 2022-2023 роках. Загальний аналіз джерел формування оборотних активів даного підприємства наданий в табл. 2.4. Як видно з таблиці 2.4, основним джерелом фінансування оборотних активів ТОВ «Аскон» є позиковий капітал.

На кінець 2021 року формування оборотних активів відбувалося за рахунок власного оборотного капіталу в сумі 51,4 тис. грн. або 6,5% і позикового капіталу в сумі 739,7 тис. грн. або 93,5%. Запаси (235,3 тис. грн.) були тільки на 21,8% сформовані за рахунок власного капіталу, а на 78,2% - за

Таблиця 2.4

Джерела формування оборотних активів ТОВ «Аскон» в 2022-2023 роках (тис.грн.)

Джерело оборотних засобів	На кінець 2021р.		На кінець 2022р.		На кінець 2023р..		Відхилення (+,-) на 31.12.23 від			
	Сума	Питома вага	Сума	Питома вага	Сума	Питома вага	31.12.2021		31.12.2022	
							Абсолютне	За пит. вагою	Абсолютне	За пит. вагою
Власний оборотний капітал у тому числі	51,4	6,5	49,2	6,6	446,8	33,7	+395,4	+27,3	+397,6	+27,1
– статутний капітал	2019,3	255,3	2019,3	271,3	2019,3	152,5	–	-102,7	–	-118,8
– інший додатковий капітал	-1967,9	-248,8	-1970,1	-264,7	-1572,5	-118,8	+395,4	+130,0	+397,6	+145,9
Позиковий капітал: у тому числі	739,7	93,5	695,1	93,4	877,1	66,3	+137,4	-27,3	182	+3,9
– довгострокові зобов'язання	0,0	0,0	0,0	0,0	417,0	31,5	+417	+31,5	+417,0	+31,5
– короткострокові кредити	200,0	25,3	0,0	0,0	0,0	0,0	-200	-25,3	–	–
– поточна кредиторська заборгованість за роботи, товари, послуги	271,3	34,3	310,8	41,8	260,3	19,7	-11	-14,6	-50,5	-22,1
– поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом	0,5	0,1	2,7	0,3	3,4	0,3	+2,9	+0,2	+0,7	-0,1
– поточні зобов'язання зі страхування	0,0	0,0	1,2	0,2	1,2	0,1	+1,2	+0,1	–	-0,1
– поточні зобов'язання з оплати праці	2,7	0,3	3,6	0,5	3,5	0,3	+0,8	-0,1	-0,1	-0,2
– інші поточні зобов'язання	265,2	33,5	376,8	50,6	191,7	14,5	-73,5	-19,0	-185,1	-36,1
Усього оборотних коштів	791,1	100,0	744,3	100,0	1323,9	100	532,8	X	579,6	X

рахунок позикового капіталу. Що стосується інших складових оборотних активів, то вони повністю сформовані за рахунок позикового капіталу.

Протягом 2022 року відбувається зміна формування оборотних активів підприємства. Негативним є зменшення фінансування запасів за рахунок власного оборотного капіталу. Тобто фінансування запасів на кінець 2022 року здійснюється за рахунок власного капіталу лише на 18,9% ($49,2/260,6 \cdot 100$). І це свідчить про зниження фінансової стійкості підприємства в 2022 році.

На кінець 2023 року запаси підприємства вже на 100% фінансуються за рахунок власного оборотного капіталу підприємства, що свідчить про підвищення фінансової стійкості ТОВ «Аскон» в 2023 році. Вважається, що власний оборотний капітал повинен становити 30 – 60% усіх джерел формування оборотних активів. Якщо його частка менша, це може бути свідченням фінансових проблем на підприємстві. На даному підприємстві власний оборотний капітал як джерело формування оборотних активів на кінець 2021, 2022 років складає менш 30%. Це свідчить про наявність фінансових проблем на підприємстві в 2021-2022 роках. На кінець 2023 року за рахунок власного оборотного капіталу було профінансовано 33,7% оборотних активів, що свідчить про покращення фінансової ситуації на ТОВ «Аскон» в 2023 році.

Недостатність власного оборотного капіталу для формування оборотних активів на кінець 2021 року ТОВ «Аскон» компенсувало за рахунок короткострокових кредитів банку на 25,3% та інших поточних зобов'язань на 68,2%. В 2022-2023 рр. короткострокові кредити банків як джерело фінансування оборотних активів підприємство не використовувало. На кінець 2023 року ТОВ «Аскон» 31,5% своїх оборотних активів фінансує за рахунок довгострокових кредитів банку. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги за абсолютним розміром і питомою вагою серед позикових джерел фінансування оборотних активів на кінець 2022 року складає 41,8%. Причому спостерігається позитивна тенденція її зменшення як за абсолютним розміром, так і за питомою вагою в джерелах фінансування оборотних активів

в 2023 р. з 41,8% до 19,7%, однак спостерігається зростання інших поточних зобов'язань. Підприємство використовувало короткострокові кредити банків як джерело фінансування оборотних активів в сумі 70000 тис.грн., причому питома вага короткострокових кредитів в джерелах фінансування оборотних активів зростає з 18,82% до 24,18%.

Для характеристики джерел формування запасів використовують кілька абсолютних показників, які характеризують тип фінансової стійкості підприємства [31]:

- наявність власних джерел формування оборотного капіталу;
- наявність робочого капіталу для формування запасів. Цей показник одержують шляхом додавання до попереднього величини довгострокових зобов'язань третього розділу пасиву балансу;
- загальну величину джерел формування запасів одержують шляхом додавання до попереднього показника поточних джерел їх формування. До останніх належать короткострокові кредити банків, кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги; з одержаних авансів; векселів виданих.

Трьом джерелам формування запасів і затрат відповідають три варіанти їхньої забезпеченості, а саме:

- надлишок чи нестача власних джерел формування засобів. Дорівнює різниці між наявними джерелами формування запасів і затрат та величиною запасів і затрат;
- надлишок чи нестача робочого капіталу. Дорівнює різниці між величиною робочого капіталу та величиною запасів і затрат;
- надлишок чи нестача загальної величини джерел формування запасів і затрат.

Залежно від конкретної вартості забезпеченості запасів і затрат джерелами фінансування можна виділити такі типи фінансової стійкості стану підприємства [18]:

I. Абсолютно стабільний фінансовий стан. Його умови:

$$\text{ВДФЗ} > \text{З}, \quad (2.1)$$

де ВДФЗ - власні джерела формування запасів і затрат; З - запаси.

II. Нормальний фінансовий стан, який гарантує платоспроможність підприємства. Його умови:

$$\text{ВДФЗ} < \text{З} < \text{РК}, \quad (2.2)$$

де РК – робочий капітал.

III. Нестабільний фінансовий стан, за якого підприємство частково втрачає свою платоспроможність, але за умови запровадження певних заходів існують реальні можливості його поповнення. Його умови:

$$\text{РК} < \text{З} < \text{ЗВ}, \quad (2.3)$$

де ЗВ – загальна величина джерел формування запасів і витрат.

IV. Кризовий фінансовий стан, який характеризується повною втратою платоспроможності та фактично свідчить про банкрутство підприємства. Його умови:

$$\text{З} < \text{ЗВ}. \quad (2.4)$$

Далі здійснимо оцінку фінансової стійкості підприємства в залежності від забезпеченості запасів відповідними джерелами фінансування (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Оцінка фінансової стійкості ТОВ «Аскон» в 2022-2023 рр.

Показник	Значення на кінець року, тис.грн.			Динаміка	
	2021	2022	2023	2022	2023
1	2	3	4	5	6
1. Власний оборотний капітал підприємства	51,4	49,2	446,8	-2,2	397,6
2. Довгострокові кредити і позичкові засоби	–	–	417,0	–	+417,0
3. Загальна сума коротко-строкових позик підприємства	200,0		-	-200,0	+200,0
4. Основні джерела формування запасів і витрат	251,4	49,2	863,8	-202,2	+814,6
5. Матеріальні запаси	235,3	260,6	378,9	+25,3	+118,3
6. Надлишок/Нестача власних оборотних коштів (ряд.1-ряд.5)	-183,9	-211,4	67,9	-27,5	+279,3

1	2	3	4	5	6
7. Надлишок/Нестача власних і довгострокових джерел (ряд.1+ряд.2-ряд.5)	-183,9	-211,4	484,9	-27,5	+696,3
8. Надлишок/Нестача основних джерел формування запасів і витрат (ряд.4-ряд.5)	16,1	-211,4	484,9	-227,5	+696,3
9. Тип фінансової стійкості	Нестійкий	Кризовий	Абсолютний	X	X

Дані таблиці 2.5 свідчать, що підприємство на кінець 2021 року має нестійкий фінансовий стан, на кінець 2022 року - кризовий фінансовий стан. Але вже на кінець 2023 року підприємство має абсолютну фінансову стійкість, тобто всі запаси підприємства покриваються власними оборотними коштами.

Далі здійснимо оцінку фінансової стійкості підприємства за відносними показниками шляхом розрахунку коефіцієнтів автономії, фінансової стійкості та забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Коефіцієнти рівня фінансової стійкості ТОВ «Аскон» в 2022-2023 рр.

Показник	Значення на кінець року, тис.грн.			Динаміка	
	2021	2022	2023	2022	2023
Коефіцієнт автономії <u>Власний капітал</u> Валюта балансу	0,623	0,627	0,615	+0,004	-0,012
Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами <u>Власні оборотні кошти</u> Поточні активи	0,065	0,066	0,337	+0,001	+0,271
Коефіцієнт фінансової стійкості <u>Власний капітал</u> Поточні зобов'язання	1,652	1,680	1,598	+0,027	-0,082
Коефіцієнт маневреності капіталу <u>Власний оборотний капітал</u> Власний капітал	0,042	0,042	0,319	—	+0,277

Беручи до уваги результати розрахунку відносних показників фінансової стійкості, можна сказати, що на кінець 2021, 2022 і 2023 років ТОВ «Аскон» було фінансово стійким підприємством. Але в цілому за 2022-2023 роки його фінансова стійкість незначно знизилась.

Коефіцієнт автономії має бути не меншим за 0,6 (60%), і в динаміці він має збільшуватися. ТОВ «Аскон» має достатнє значення коефіцієнта автономії, що свідчить про достатню незалежність від позикових джерел фінансування. Але, спостерігається зменшення цього показника у 2023 році, що свідчить про незначне зниження фінансової стійкості підприємства.

Мінімальне значення коефіцієнта забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами - 0,1. Цей показник для ТОВ «Аскон» на кінець 2021 і 2022 років набагато менший за мінімальне значення. Це свідчить про неспроможність підприємства проводити незалежну фінансову політику. На кінець 2023 року значення цього коефіцієнта перевищує мінімальне значення, що є позитивним моментом.

Нормативне значення коефіцієнта фінансової стійкості більше 1. Він показує, яка частина поточних зобов'язань може бути погашена власним капіталом. У нашому ж випадку коефіцієнт фінансової стійкості постійно вищий за одиницю. Тобто всі поточні зобов'язання підприємство може погасити власним капіталом.

Відношення власного оборотного капіталу до загальної суми власного капіталу отримало назву «коефіцієнта маневреності капіталу», що показує, яка частина власного капіталу перебуває в обігу, в тій формі, що дає змогу вільно маневрувати цими коштами. Цей показник характеризує ступінь гнучкості (мобільності) використання власних і прирівняних до них коштів. Чим більший показник рівня чистого оборотного капіталу, тим кращий фінансовий стан підприємства, тим більше в нього можливостей у проведенні незалежної фінансової політики. Оптимальне значення цього показника - більше 0,5.

ТОВ «Аскон» має коефіцієнт маневреності власного капіталу набагато менший за оптимальне значення на кінець 2021 і 2022 років. На кінець 2023

року його значення значно підвищується, але не досягає оптимального, тобто незначна частина власного оборотного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності.

2.3. Аналіз показників ефективності використання оборотних активів підприємства

Наявність у підприємства оборотних активів, їх склад та структура, швидкість обороту та ефективність використання суттєво впливають на фінансовий стан підприємства, його стабільність, а саме [16]:

- на платоспроможність, тобто, можливість погашення у встановлений строк своїх боргових зобов'язань;
- ліквідність, тобто вибір можливостей підприємства зі сплати заборгованості;
- можливості подальшої мобілізації фінансових ресурсів.

Ефективне використання оборотних активів відіграє велику роль у забезпеченні нормальної роботи підприємства, підвищенні рівня рентабельності господарювання та залежить від дії множини факторів.

Оцінка ефективності використання оборотних активів здійснюється через показники ліквідності і оборотності.

Визначимо основні показники ліквідності ТОВ «Аскон» в 2022-2023 роках (табл. 2.7). Аналіз коефіцієнтів ліквідності показує, що підприємство є неплатоспроможним. Так, значення коефіцієнта абсолютної ліквідності значно нижче нормативного значення. На кінець 2021, 2022 і 2023 років підприємство може негайно за рахунок наявних грошових коштів погасити відповідно лише 2,11%, 0,46% і 0,26% поточних зобов'язань, що в 10, 43 і 76 разів нижче за оптимальне значення.

Коефіцієнт швидкої ліквідності на кінець 2021, 2022 років відповідає оптимальному значенню, а на кінець 2023 року в декілька разів перевищує

Таблиця 2.7

Показники ліквідності ТОВ «Аскон» в 2022-2023 рр.

Назва показника	Призначення показника	Оптимальне значення	Алгоритм розрахунку	На кінець року		
				2021	2022	2023
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Показує, яка частина поточної заборгованості підприємства може бути погашена негайно на дату складання звітності	0,2—0,3	$\frac{\text{Поточні фінансові інвестиції} + \text{гроші та їх екв-ти}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	0,0211	0,0046	0,0026
Коефіцієнт швидкої (термінової) ліквідності	Показує, яка частина поточної заборгованості підприємства може бути погашена за рахунок готівки та очікуваних надходжень від дебіторів	0,7—0,8	$\frac{\text{Оборотні активи} - \text{Запаси}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	0,7514	0,6962	2,0539
Коефіцієнт загальної ліквідності	Дозволяє виявити, в якій мірі поточні активи покривають поточні зобов'язання підприємства	2,0—2,5	$\frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	1,0695	1,0708	2,8774
Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості	Показує, який розмір кредиторської заборгованості припадає на 1 грн дебіторської	—	$\frac{\text{Кредиторська заборгованість}}{\text{Дебіторська заборгованість}}$	0,5081	0,6626	0,2866

оптимальне значення, і свідчить про значне зростання дебіторської заборгованості підприємства.

Коефіцієнт загальної ліквідності на кінець 2021, 2022 років нижче за оптимальне значення (2 - 2,5), але більше 1. Це свідчить, що ТОВ «Аскон» мало загрозу фінансовій стабільності. Тобто у нього було достатньо поточних активів для погашення поточних зобов'язань, але не було засобів для продовження господарської діяльності. На кінець 2023 року коефіцієнт загальної ліквідності перевищує оптимальне значення.

Коефіцієнт співвідношення кредиторської і дебіторської заборгованості показує, що на кінець 2021 році підприємство на 1 грн. дебіторської заборгованості залучало 50,8 коп. кредиторської заборгованості, на кінець 2021/22 – 66,26 коп., а на кінець 2023 – 0,28 грн. Отже, у 2021-2023 роках дебіторська заборгованість в рази перевищувала кредиторську заборгованість.

Отже, на кінець 2021, 2022, 2023 років підприємство ТОВ «Аскон» є неплатоспроможним. І це пов'язане з необхідністю зменшувати дебіторську заборгованість на підприємстві, що призведе до зростання грошових коштів, а значить і до підвищення платоспроможності підприємства.

Оскільки критерієм оцінки ефективності використання оборотних активів є фактор часу, то використовуються показники, які відображають:

- тривалість обороту в днях або загальний час обороту;
- швидкість обороту.

Методика їх визначення наведена у таблиці 2.8.

Розрахунок показників оборотності оборотних активів ТОВ «Аскон» в 2021-2023 роки наведено в таблиці 2.9.

Як видно з табл. 2.9, тривалість обороту оборотних активів в 2023 році становила 162,9 дні та порівняно з 2021 роком сповільнилася на 11,4 днів, а порівняно з 2022 р. прискорилося на 144,2 дня. Оборотність коштів у розрахунках сповільнилася у 2022 році на 36,3 днів порівняно з 2021 роком і прискорилося на 92 дні в 2023 році. Оборотність грошових коштів прискорилося в 2022 році на 4,3 дні, а в 2023 році відносно 2021 р. - на 3,4 дн.

Показники ефективності використання оборотних коштів підприємства та методика їх розрахунку [18]

Показники	Алгоритм розрахунку показників
1	2
1. Середні залишки оборотних активів	(ряд. 1195 гр. 3 + 4 форми №1) / 2
1.1. Грошових коштів та їх еквівалентів	(ряд. 1165 гр. 3+4 форми № 1) / 2
1.2. Коштів у розрахунках	(ряд. (1125 + 1130+1135+1155+) гр. 3+4 форми № 1) / 2
1.3. Запасів	(ряд. 1100 гр. 3 + 4 форми № 1) / 2
2. Виручка від реалізації	ряд. 2000 форми № 2
2.1. Одноденна виручка від реалізації	пок. 2: кількість днів в періоді
3. Оборотність оборотних активів, дні	пок. 1: пок. 2.1
3.1. Грошових коштів та їх еквівалентів	пок. 1.1: пок. 2.1
3.2. Коштів у розрахунках	пок. 1.2: пок. 2.1
3.3. Запасів	пок. 1.3: пок. 2.1
4. Число оборотів оборотних активів, раз	пок. 2: пок. 1
4.1. Грошових коштів та їх еквівалентів	пок. 2: пок. 1.1
4.2. Коштів у розрахунках	пок. 2: пок. 1.2
4.3. Запасів	пок. 2: пок. 1.3
5. Вивільнення (-), залучення (+) оборотних активів у зв'язку зі змінами їх оборотності	(відхилення в оборотності у днях) х х (одноденна виручка звітного періоду)

Оборотність запасів також прискорилося в 2022 році на 20,6 днів і в 2023 році на 48,8 днів відносно 2021 р.

В цілому ці зміни свідчать про підвищення ефективності використання оборотних активів підприємства в 2023 році порівняно з 2022 роком та про погіршення ефективності їх використання порівняно з 2021 роком. Отже, сповільнення оборотності поточних активів на 11,4 днів порівняно з 2021 роком зумовило умовне додаткове залучення коштів у 2022 році, а прискорення оборотності поточних активів на 144,2 дня порівняно з 2023 роком - умовне вивільнення коштів у таких розмірах:

Показники ефективності використання оборотних коштів

ТОВ «Аскон» в 2022-2023 роках та їх динаміка

Показник	Значення, тис.грн.			Динаміка	
	2021	2022	2023	2023/ 2021	2023/ 2022
1	2	3	4	5	6
1. Середні залишки оборотних активів	719,6	767,7	1034,1	+314,5	+266,4
1.1. Грошових коштів та їх еквівалентів	21,55	9,4	2,2	-19,4	-7,2
1.2. Коштів у розрахунках	360,6	510,35	712,15	+351,6	+201,8
1.3. Запасів	337,45	247,95	319,75	-17,7	+71,8
2. Виручка від реалізації	1710,1	899,8	2284,9	+574,8	+1385,1
2.1. Одноденна виручка від реалізації	4,75	2,50	6,35	+1,6	+3,8
3. Оборотність оборотних активів, дні	151,5	307,1	162,9	+11,4	-144,2
3.1. Грошових коштів та їх еквівалентів	4,6	3,7	0,3	-4,3	-3,4
3.2. Коштів у розрахунках	75,9	204,2	112,2	+36,3	-92,0
3.3. Запасів	71,0	99,2	50,4	-20,6	-48,8
4. Число оборотів оборотних активів, раз	2,4	1,2	2,2	-0,2	+1,0
4.1. Грошових коштів та їх еквівалентів	79,4	95,7	1038,6	+959,2	+942,9
4.2. Коштів у розрахунках	4,7	1,8	3,2	-1,5	+1,4
4.3. Запасів	5,1	3,6	7,1	+2,0	+3,5
5. Вивільнення (-), залучення (+) оборотних активів у зв'язку зі змінами їх оборотності	—	72,39	-915,67	X	-988,06

порівняно з 2021 роком - $(+11,4) \times 6,35 = 72,39$ тис. грн.

порівняно з 2022 роком - $(-144,2) \times 6,35 = -915,67$ тис. грн.

Розрахунки періоду обороту грошових коштів за звітний період показують, що з моменту надходження коштів на поточні рахунки підприємства до моменту їх вибуття минає 4,6 днів у 2021 р., 3,7 днів - у 2022 р. і 0,3 днів у 2023 р. Це свідчить про недостатність коштів на підприємстві.

Оборотність коштів в розрахунках становить у 2023 році 112,2 дня, що на 36,3 днів більше, ніж у 2021 році, і 92 дні менше, ніж у 2022 році.

Оборотні активи за 2023 рік здійснили в середньому 2,2 обороту проти 2,4 оборотів у 2021 та 1,2 - у 2022 роках. Найбільшу оборотність мають грошові кошти та їх еквіваленти - 1038,6 разів за 2023 рік, порівняно з 2022 роком вона прискорилося на 942,9 обороту. Запаси підприємства протягом 2023 року здійснили 7,1 оборотів, а кошти в розрахунках - 3,2 обороту. Але їхня оборотність є надто низькою.

Для оцінки ефективності використання обігових коштів доцільно розрахувати також такі показники як: віддача оборотних активів; рентабельність оборотних активів; інтегральний показник ефективності використання оборотних активів. Методику їх визначення наведено в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Показники ефективності використання оборотних коштів підприємства

Показники	Алгоритм розрахунку показників
1	2
1. Середні залишки оборотних активів	ряд. 1195 гр, 3 + 4 форми №1/2
2. Виручка від реалізації	ряд. 2000 форми №2
3. Прибуток	ряд. 2350 форми №2
4. Віддача оборотних активів	пок. 2: пок. 1
5. Рентабельність оборотних активів	(пок. 3 x 100)/пок. 1
6. Інтегральний показник ефективності використання оборотних активів	$\sqrt{\frac{\text{пок.4} \cdot \text{пок.5}}{100}}$

Розрахунок вище наведених показників ефективності використання оборотних активів ТОВ «Аскон» наведено в таблиці 2.11.

Як видно з розрахунків, підприємство у 2023 році використовувало оборотні активи ефективно. Про це свідчить збільшення їх віддачі в 2023 році порівняно з 2022 роком на 88,9%, Рентабельність оборотних активів

Показники ефективності використання оборотних активів

ТОВ «Аскон» в 2021-2023 роках

Показники	2021	2022	2023	Відхилення 2023 року від	
				2021 року	2022 року
1	2	3	4	5	6
Прибуток (збиток), тис.грн.	-169,2	-54,8	234,1	+403,3	+288,9
Чистий дохід від реалізації, тис.грн.	1710,1	899,8	2284,9	+574,8	+1385,1
Середні залишки оборотних активів, тис.грн.	719,6	767,7	1034,1	+314,5	+266,4
Віддача оборотних активів	2,38	1,17	2,21	-0,17	+1,04
Рентабельність оборотних активів, %	-23,51	-7,14	22,64	+46,15	+29,78
Інтегральний показник ефективності використання оборотних активів	-	-	0,71	+1,45	+1,00

збільшилася відносно 2021 і 2022 років, тому що діяльність ТОВ «Аскон» в 2023 році стала прибутковою.

Оскільки підприємство може мати при достатньо високих показниках віддачі оборотних активів низькі показники рентабельності, або навпаки, то виникає потреба комплексної оцінки ефективності використання оборотних активів. З цією метою розрахований інтегральний показник ефективності, який відображає середній умовний ефект у вигляді чистого доходу від реалізації, прибутку, що припадає на кожну гривню витрат, вкладених у поточні активи. Інтегральний показник ефективності використання оборотних активів розраховано з метою виявлення загального напрямку зміни показників використання оборотних активів.

За підрахунками найвищі показники віддачі оборотних активів підприємство мало в 2023 році.

Таким чином, проведений аналіз стану формування та використання оборотних коштів ТОВ «Аскон» дозволяє зробити наступні висновки:

1. Структура балансу ТОВ «Аскон» на кінець 2021, 2022 років не була оптимальною, а на кінець 2023 року стала оптимальною. За 2022-2023 рр. валюта балансу зросла на 16,4%, що свідчить про зростання виробничих можливостей підприємства і заслуговує на позитивну оцінку.

2 Аналіз структури оборотних активів підприємства показує, що найбільшу питому вагу в поточних активах займає дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги. Так, її питома вага в поточних активах на кінець 2021 року становила 68,3%, на кінець 2022 року - 64,6%, на кінець 2023 року - 71,3%. Це негативний момент у діяльності підприємства і свідчить про погіршення управління дебіторською заборгованістю.

Велику питому вагу в структурі оборотних активів підприємства займають низьколіквідні активи: на кінець 2021 року вони становили 29,7%, а кінець 2023 - 28,6%. Найменшу питому вагу займають високоліквідні оборотні кошти (2,0% на кінець 2021 року, 0,1% - на кінець 2023 р.). Отже, майбутні платежі за зобов'язаннями не забезпечені грошовими коштами.

3. Проведений аналіз джерел фінансування оборотних активів підприємства показує, що їх фінансування здійснюється в основному за рахунок позикового капіталу.

На кінець 2021 року формування оборотних активів відбувалося за рахунок власного оборотного капіталу (6,5%) і позикового (93,5%). 21,8% запасів сформовано за рахунок власного капіталу, а на 78,2% - за рахунок позикового капіталу. Що стосується інших складових оборотних активів, то вони повністю профінансовані за рахунок позикового капіталу. Протягом 2022 року відбувається зміна формування оборотних активів підприємства. Негативним є зменшення фінансування запасів за рахунок власного оборотного капіталу. На кінець 2023 року оборотні активи підприємства вже на 100% фінансуються за рахунок власного оборотного капіталу підприємства, що свідчить про підвищення фінансової стійкості ТОВ «Аскон» в 2023 році.

4. Підприємство на кінець 2021 року мало нестійкий фінансовий стан, на кінець 2022 року - кризовий, але вже на кінець 2023 року має абсолютну фінансову стійкість.

5. ТОВ «Аскон» має достатнє значення коефіцієнта автономії, що свідчить про достатню незалежність від позикових джерел фінансування. Але, спостерігається зменшення цього показника в 2023 році по відношенню до 2022 року, що свідчить про незначне погіршення фінансової стабільності підприємства.

6. Коефіцієнт фінансової стійкості постійно вище одиниці. Тобто всі поточні зобов'язання підприємство може погасити власним капіталом. Мінімальне значення коефіцієнта забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами - 0,1. Цей показник для ТОВ «Аскон» значно перевищує мінімальне значення. Це свідчить про можливість підприємства здійснювати незалежну фінансову політику.

7. Аналіз коефіцієнтів ліквідності показав, що підприємство є неплатоспроможним. Так, значення коефіцієнта абсолютної ліквідності значно нижче нормативного значення. На кінець 2021, 2022 і 2023 років підприємство може негайно за рахунок наявних грошових коштів погасити відповідно лише 2,11%, 0,46% і 0,26% поточних зобов'язань.

Коефіцієнт швидкої ліквідності на кінець 2021, 2022 років відповідає оптимальному значенню, а на кінець 2023 року в декілька разів перевищує оптимальне значення, і свідчить про значне зростання дебіторської заборгованості підприємства.

Коефіцієнт загальної ліквідності на кінець 2021, 2022 років нижче за оптимальне значення (2 - 2,5), але більше 1. Це свідчить, що ТОВ «Аскон» мало загрозу фінансовій стабільності. На кінець 2023 року коефіцієнт загальної ліквідності значно перевищує оптимальне значення.

Коефіцієнт співвідношення кредиторської і дебіторської заборгованості показує, що на кінець 2021 році підприємство на 1 грн. дебіторської заборгованості залучало 50,8 коп. кредиторської заборгованості, на кінець

2021 – 66,26 коп., а на кінець 2023 – 0,28 грн. Отже, у 2021-2023 роках дебіторська заборгованість в рази перевищувала кредиторську заборгованість.

Отже, на кінець 2021, 2022, 2023 років підприємство ТОВ «Аскон» є неплатоспроможним. І це пов'язане з необхідністю зменшувати дебіторську заборгованість на підприємстві, що призведе до зростання грошових коштів, а значить і до підвищення платоспроможності підприємства.

6. Тривалість обороту оборотних активів у 2023 році становила 162,9 дня і порівняно з 2021 роком сповільнилася на 11,4 днів, а порівняно з 2022 р. прискорилося на 144,2 днів. Оборотність коштів у розрахунках прискорилося у 2023 році на 26,6 і 46,5 днів відносно 2021 і 2022 років, грошових коштів - на 4,3 і 3,4 днів порівняно з 2021 і 2022 роком. Водночас оборотність запасів у 2023 році сповільнилася на 42,3 дня відносно 2021 року і прискорилося на 94,3 дня відносно 2022 року. Усі ці зміни свідчать про покращення ефективності використання оборотних активів підприємства в 2023 році порівняно з 2022 роком і про зниження ефективності їх використання порівняно з 2021 роком.

Найкращі показники віддачі оборотних активів підприємство мало у 2023 році.

Таким чином, підприємству ТОВ «Аскон» необхідно покращити управління використанням оборотних активів.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ТОВ «АСКОН»

3.1. Загальні рекомендації щодо покращення використання оборотних коштів на підприємстві

Вдосконалення процесу формування та використання оборотних активів на підприємстві включає кілька ключових аспектів, які сприяють підвищенню ефективності діяльності підприємства, покращенню його фінансового стану.

Наведемо загальні рекомендації щодо покращення використання оборотних активів підприємства:

1. Оптимізація запасів шляхом використання поєднаного ABC і XYZ аналізу (ABC-аналіз для класифікації запасів за їх значимістю і XYZ-аналіз для оцінки стабільності попиту), що допоможе визначити пріоритети в управлінні запасами.
2. Вдосконалення управління дебіторською заборгованістю.
3. Оптимізація грошових потоків шляхом здійснення бюджетування і постійного контролю за витратами.
4. Впровадження сучасних систем управління підприємством (наприклад, ERP-системи), які допомагають інтегрувати всі бізнес-процеси, що дозволяє більш ефективно управляти оборотними активами.
5. Покращення відносин з постачальниками шляхом укладання довгострокових договорів з постачальниками для забезпечення стабільності поставок і кращих умов співпраці. Також необхідно регулярно оцінювати постачальників за критеріями якості, надійності та ціни, і коригувати вибір відповідно до результатів.

7. Розробка фінансової стратегії діяльності підприємства.

На підприємстві необхідно регулярно здійснювати аналіз ліквідності, щоб забезпечити достатній рівень оборотних коштів для безперебійної роботи. Також необхідно формувати резерви на випадок непередбачених витрат або зменшення надходжень.

8. Забезпечення навчання і підвищення кваліфікації фінансових менеджерів підприємства, відповідальних за управління оборотними активами, щоб вони володіли сучасними методами і інструментами управління оборотними активами.

Розглянемо більш детально оптимізацію запасів шляхом використання поєданого ABC і XYZ аналізу.

ABC-аналіз – це метод класифікації запасів (матеріалів, готової продукції, компонентів) на основі їх значимості для компанії. Цей метод допомагає зосередити увагу на найважливіших запасах, що мають найбільший вплив на загальні витрати і операційну ефективність.

Згідно ABC-аналізу запаси поділяються на три класи:

Клас А включає найбільш цінні запаси, які становлять 70-80% від загальної вартості, але становлять лише 10-20% від загальної кількості запасів. Управління цими запасами потребує особливої уваги, точного контролю та часті перевірки, оскільки навіть невелике відхилення може призвести до значних втрат.

Клас В включає запаси середньої важливості, які становлять близько 15-25% від загальної вартості і 30% від загальної кількості запасів. Вимагає регулярного контролю і оптимізації, але меншого порівняно з класом А.

Клас С включає найменш цінні запаси, які становлять 5-10% від загальної вартості, але 50-60% від загальної кількості запасів. Управління цими запасами може бути менш інтенсивним і потребує мінімального контролю.

Переваги ABC-аналізу полягають в тому, що він дозволяє зосередити ресурси та управлінські зусилля на найбільш критичних для бізнесу запасах,

допомагає визначити і оптимізувати обсяги запасів, зменшити витрати на зберігання і уникнути надлишків. Також ABC-аналіз забезпечує ефективніше використання оборотних коштів і зменшує ризики, пов'язані з дефіцитом або надлишком запасів.

XYZ-аналіз – це метод оцінки стабільності попиту на запаси, що допомагає класифікувати їх за рівнем коливань і передбачуваністю споживання. Цей метод використовується для покращення управління запасами, особливо в умовах нестабільного попиту.

Згідно XYZ-аналізом запаси поділяються на 3 класи:

Клас X включає запаси з постійним і передбачуваним попитом, що характеризуються низьким рівнем коливань (коефіцієнт варіації до 10%). Їх обсяг легко планувати і управляти, зберігаючи мінімальні рівні запасів без ризику дефіциту.

Клас Y включає запаси з середніми коливаннями попиту (коефіцієнт варіації від 10% до 25%). Вони вимагають більш ретельного планування та управління, використовуючи статистичні методи прогнозування.

Клас Z включає запаси з високим рівнем коливань попиту або нерегулярним попитом (коефіцієнт варіації понад 25%). Такі запаси вимагають особливої уваги та гнучких методів управління запасами, таких як страхові запаси або швидке реагування на зміни попиту.

Переваги XYZ-аналізу полягають в тому, що він дозволяє класифікувати запаси за стабільністю попиту, що сприяє точнішому прогнозуванню та плануванню закупівель; допомагає зменшити витрати на зберігання і уникнути дефіциту запасів при нерегулярному попиті.

Поєднання ABC та XYZ аналізів дозволяє підприємству класифікувати запаси з урахуванням як їхньої вартості, так і стабільності попиту. Це забезпечує комплексний підхід до управління запасами, дозволяючи оптимізувати їх обсяги та приймати обґрунтовані рішення щодо закупівель та зберігання. Наприклад, запаси класу AX мають високу вартість, стабільний попит і тому потребують постійного моніторингу та точного планування.

Запаси класу ВУ мають середню вартість, середню стабільність попиту і тому вимагають регулярного контролю та адаптивного управління. Запаси класу CZ мають низьку вартість, нестабільний попит і тому можуть мати менш інтенсивний контроль, але потребують гнучкого підходу до управління.

Застосування цих методів дозволяє підприємству ефективніше управляти своїми запасами, зменшувати витрати та підвищувати загальну ефективність операцій.

Ефективне управління дебіторською заборгованістю є критично важливим для фінансової стабільності та операційної ефективності підприємства. Покращення цього процесу включає кілька ключових завдань і заходів:

1. Аналіз дебіторської заборгованості включає оцінку дебіторської заборгованості за минулий період, зокрема рівня та складу заборгованості. Це можна зробити, використовуючи коефіцієнти відволікання оборотних активів, середній період погашення та розподіл за строками інкасації. Також необхідно визначити, наскільки ефективно підприємство керувало дебіторською заборгованістю в минулому, наприклад, виявити основних боржників та частоти прострочених платежів.

2. Визначення умов реалізації продукції. На підприємстві необхідно розробити чіткі умови реалізації готової продукції, які враховують особливості різних клієнтів. Це можуть бути різні форми оплати, умови надання кредиту та строки погашення заборгованості, тобто впровадити диференційованого підхід до різних клієнтів, враховуючи їхню платоспроможність та історію співпраці.

3. Прогнозування грошових потоків. Необхідно визначити суми коштів, які будуть відволікатися у дебіторську заборгованість у наступному періоді. Це допомагає уникнути нестачі оборотних коштів. Також слід розробити прогноз грошових потоків на основі очікуваних платежів від дебіторів.

4. Створення умов для відвантаження продукції включає контроль умов постачання з метою забезпечення відповідності умов відвантаження

укладеним угодам. Це включає своєчасну доставку продукції та надання необхідної документації. Необхідно постійно здійснювати моніторинг виконання умов договорів та своєчасне внесення змін у разі необхідності.

5. Оцінка кредитоспроможності покупців. Необхідно здійснювати аналізу фінансового стану та кредитоспроможності покупців перед наданням товарного кредиту, мають бути визначені максимальні суми кредиту, які можуть бути надані кожному покупцю на основі його кредитоспроможності.

6. Інкасація дебіторської заборгованості включає розробку чіткого порядку інкасації дебіторської заборгованості, включаючи терміни та форми нагадувань про оплату, впровадження системи контролю за рухом дебіторської заборгованості (наприклад, використання "Системи ABC" для класифікації заборгованості за рівнем значимості) та використання сучасних форм рефінансування таких як факторинг та облік векселів.

Факторинг – це фінансова операція, при якій підприємство-продавець поступається правом отримання коштів за поставлену продукцію банку чи фактор-компанії, які приймають на себе всі кредитні ризики по інкасації боргу. Банк, у свою чергу, стягує комісійну плату і може здійснити кредитування у формі попередньої оплати боргових вимог.

Облік векселів – це продаж векселів, виданих покупцями продукції, банку по дисконтній ціні.

7. Створення системи мотивації для працівників, залучених у процес управління дебіторською заборгованістю. Наприклад, преміювання менеджерів з продажу не тільки за виконання плану продажів, але і за своєчасне погашення заборгованості клієнтами.

8. Мінімізація ризиків шляхом встановлення таких умов у контрактах, які не дозволятимуть контрагентам порушувати строки оплати. Необхідно розробити систему знижок для стимулювання своєчасних оплат і штрафів для мінімізації ризику простроченої заборгованості. Наприклад, надання знижок за передоплату або застосування штрафних санкцій за прострочення платежів.

Вдосконалення управління дебіторською заборгованістю дозволяє підприємству забезпечити стабільний грошовий потік, мінімізувати фінансові ризики та покращити ефективність використання оборотних активів підприємства.

Одним із заходів підвищення ефективності використання оборотних активів є впровадження сучасних систем управління підприємством, наприклад, ERP-системи.

ERP (Enterprise Resource Planning) - це комплекс програмного забезпечення, який інтегрує всі основні процеси підприємства в єдину систему для оптимізації ресурсів, підвищення ефективності та забезпечення кращого управління.

Основними функціями ERP-системи є:

1. Інтеграція бізнес-процесів: ERP-система об'єднує різні функціональні області підприємства, такі як фінанси, виробництво, продажі, логістика, управління персоналом тощо, в єдину інтегровану систему. Це забезпечує безперервний обмін даними між різними відділами.

2. Автоматизація завдань: ERP-система автоматизує рутинні завдання та процеси, що зменшує помилки, підвищує продуктивність і дозволяє зосередитися на стратегічних аспектах управління.

3. Єдина база даних: всі дані зберігаються в одній централізованій базі даних, що забезпечує доступ до актуальної інформації в режимі реального часу і зменшує ризик дублювання даних.

4. Підвищення прозорості та контролю: ERP-система дозволяє керівництву отримувати повну та актуальну інформацію про стан підприємства, що сприяє прийняттю обґрунтованих рішень і підвищує рівень контролю за діяльністю компанії.

ERP-система зазвичай складається з кількох основних модулів, кожен з яких відповідає за певну функціональну область підприємства:

1) Фінансовий модуль, який включає функції бухгалтерського обліку, управління фінансами, бюджетування, звітності та аналізу фінансових показників;

2) Виробничий модуль, що включає планування та управління виробництвом, контроль якості, управління запасами, планування потреб в матеріалах (MRP);

3) Модуль управління персоналом, який іключає управління кадрами, облік робочого часу, нарахування заробітної плати, планування розвитку персоналу;

4) Логістичний модуль, який включає управління ланцюгом поставок, складування, транспортну логістику;

5) Модуль управління продажами та маркетингом, що включає управління відносинами з клієнтами (CRM), обробку замовлень, аналіз продажів.

6) Модуль управління закупівлями, який включає управління постачаннями, вибір постачальників, аналіз закупівельних даних.

Перевагами впровадження ERP-системи на підприємстві є:

- підвищення ефективності: ERP-система допомагає оптимізувати процеси, скоротити витрати та підвищити продуктивність;

- покращення якості даних та звітності: єдина база даних забезпечує доступ до точних і актуальних даних, що поліпшує якість управлінських звітів і аналізу;

- підвищення прозорості: інтеграція всіх процесів в єдину систему забезпечує прозорість діяльності підприємства;

- гнучкість та адаптивність: сучасні ERP-системи можуть бути налаштовані під специфічні потреби підприємства, що дозволяє швидко адаптуватися до змін на ринку.

Однак, впровадження ERP-системи може вимагати значних фінансових інвестицій, процес інтеграції ERP-системи може бути складним і тривалим, вимагаючи координації між різними відділами та адаптації бізнес-процесів.

ERP-система є потужним інструментом для комплексного управління підприємством, що дозволяє інтегрувати всі основні бізнес-процеси в єдину систему, підвищуючи ефективність, прозорість та контроль. Хоча впровадження ERP-системи може бути складним і дорогим процесом, її переваги можуть значно перевершити витрати, сприяючи стійкому розвитку підприємства.

Отже, реалізація цих рекомендацій дозволить підприємству оптимізувати процес формування та використання оборотних активів, підвищити ефективність управління і забезпечити стабільний розвиток. Важливо проводити регулярний моніторинг і аналіз результатів, щоб своєчасно вносити корективи і адаптуватися до змінних умов ринку.

3.2. Використання моделі рейтингової оцінки динаміки формування та використання оборотних активів

Для забезпечення ефективних умов формування джерел фінансування оборотних активів необхідно кваліфіковано одночасно управляти рухом як дебіторської, так і кредиторської заборгованості. Встановлено, що приємні умови для формування вільних грошових коштів забезпечуються двома обставинами:

- коли середній одноденний розмір виручки від продажу перевищує середню одноденну суму витрат на продану продукцію і приріст балансових запасів;

- дебіторська заборгованість обертається швидше від кредиторської заборгованості. Наявність вільних грошових коштів у обігу чи їх нестача для розрахунків з кредиторами визначається співвідношенням оборотності дебіторської й кредиторської заборгованості та величини кожного платежу дебіторів і кредиторів.

З метою підвищення ефективності управління оборотними активами пропонується використовувати підхід, що ґрунтується на рейтинговій оцінці динаміки формування та використання оборотних активів підприємства. Для аналізу відібрані такі показники, які характеризують ефективність досліджуваного процесу:

- прибуток (Пр);
- чистий дохід від реалізації продукції (ЧД);
- собівартість реалізованої продукції (С);
- оборотні кошти (ОА);
- запаси (З);
- поточна дебіторська заборгованість (ДЗ);
- грошові активи (ГА);
- кредиторська заборгованість (КЗ);
- власні оборотні кошти (ВОК).

Рейтингові співвідношення темпів зростання (Т) між показниками, які лежать в основі моделі динаміки формування і використання оборотних активів повинні бути наступними (3.1):

$$T(\text{Пр}) > T(\text{ЧД}) > T(\text{ВОК}) > T(\text{С}) > T(\text{ГА}) > T(\text{З}) > T(\text{ОА}) > T(\text{КЗ}) < T(\text{ДЗ}). \quad (3.1)$$

Дана модель виходить з того, що власні джерела формування оборотних коштів підприємства повинні зростати більшими темпами ніж елементи оборотних активів, а також оборотні активи в цілому. І крім того темп зростання оборотних активів повинний бути більш, ніж темп зростання кредиторської заборгованості, а темп зростання дебіторської заборгованості перевищувати темп зростання кредиторської. Тобто темп зростання позикових джерел фінансування оборотних активів підприємства не має перевищувати темп зростання власного оборотного капіталу.

Виходячи з даної моделі, на прикладі ТОВ «Аскон» розрахуємо темпи зростання показників у порівнянні з еталоном, що дозволить оцінити

ефективність системи формування і використання оборотних коштів (табл.3.1).

Таблиця 3.1

Впорядкування показників за фактичними темпами зростання
для ТОВ «Аскон» за 2022-2023 рр.

Показники	Еталон- ний ранг (i)	Темп змін, %	Фактичні ранги (j)	Порівняння фактичного рангу з еталонним (j-i)
1	2	3	4	5
Пр	1	527,2	2	1
ЧД	2	153,9	4	2
ВОК	3	808,1	1	-2
С	4	189,3	3	-1
ГА	5	-62,5	9	4
З	6	45,5	7	1
ОА	7	77,9	6	-1
КЗ	8	-16,2	8	0
ДЗ	9	83,6	5	-4

Як бачимо із табл. 3.1 фактичні темпи зростання показників (j) не відповідають темпам зростання еталонної моделі (3.1). Це свідчить про те, що використання оборотних активів на підприємстві ТОВ «Аскон» не є ефективним.

Побудована модель дозволяє виявити основні фактори і проблеми, упорядкувати їх з точки зору черговості впливу з метою вирішення проблем, що виникли, та попередити нові проблеми, оцінити ефективність системи формування і використання оборотних коштів.

Таким чином, виходячи із табл. 3.1 із результатів порівняння фактичного рангу показника з еталонним в 2022-2023 роках, на підприємстві в першу чергу необхідно приділити увагу управлінню дебіторською заборгованістю, грошовими коштами.

Для цього підприємство має здійснити наступні заходи:

- покращити управління грошовими коштами;
- ефективно управляти дебіторською заборгованістю.

В третьому розділі надані загальні рекомендації підвищення ефективності використання оборотних активів підприємства:

1. Оптимізація запасів шляхом використання поєданого ABC і XYZ аналізу (ABC-аналіз для класифікації запасів за їх значимістю і XYZ-аналіз для оцінки стабільності попиту), що допоможе визначити пріоритети в управлінні запасами.

2. Вдосконалення управління дебіторською заборгованістю.

3. Оптимізація грошових потоків шляхом здійснення бюджетування і постійного контролю за витратами.

4. Впровадження сучасних систем управління підприємством (наприклад, ERP-системи), які допомагають інтегрувати всі бізнес-процеси, що дозволяє більш ефективно управляти оборотними активами.

5. Покращення відносин з постачальниками шляхом укладання довгострокових договорів з постачальниками для забезпечення стабільності поставок і кращих умов співпраці. 7. Розробка фінансової стратегії діяльності підприємства.

6. Забезпечення навчання і підвищення кваліфікації фінансових менеджерів підприємства, відповідальних за управління оборотними активами.

З метою підвищення ефективності використання оборотних активів в ТОВ «Аскон» використовувався підхід, що ґрунтується на рейтинговій оцінці динаміки формування та використання оборотних активів підприємства, який дозволив виявити основні фактори і проблеми в управлінні оборотними активами підприємства. Було запропоновано в першу чергу приділити увагу управлінню дебіторською заборгованістю та грошовими коштами

РОЗДІЛ 4

ОХОРОНА ПРАЦІ

Охорона праці – це система законодавчих, соціально-економічних, організаційних, технічних, гігієнічних та лікувально-профілактичних заходів та засобів, яка забезпечує безпеку, збереження здоров'я та працездатності людини в процесі праці (ДОСТ 12.0.002-80).

Задача охорони праці - звести до мінімуму імовірність поразки або захворювання працюючих. Однією з умов здорової праці є забезпечення чистоти повітря і нормальних метеорологічних умов у робочій зоні приміщення.

Усунення впливу шкідливих небезпечних виробничих факторів, створення здорової повітряної атмосфери в робочій зоні є важливою задачею поряд з рішенням основних питань виробництва.

Закон України «Про охорону праці» від 14 жовтня 1992 року визначає основні положення по реалізації конституційного права громадян на охорону їхнього життя і здоров'я в процесі трудової діяльності, регулює відносини між власниками підприємств, установ і організацій [2].

Створення нормальних умов праці полягає в забезпеченні сприятливої атмосфери на робочому місці: усуненні важких фізичних робіт, небезпечних і шкідливих виробничих факторів, зниженні монотонності праці, нервової напруженості працюючих.

Поліпшенню умов праці сприяє:

- збереження і зміцнення здоров'я трудящих;
- скорочення виробничого травматизму;
- скорочення професійної і виробничої захворюваності;
- тривала підтримка працездатності людини на високому рівні, її якнайшвидше відновлення;

— підвищення кваліфікації кадрів.

Поліпшення умов праці є, крім того, істотним резервом підвищення ефективності виробництва, тобто набуває великого економічного значення.

Постійний вплив шкідливих та небезпечних факторів на перших стадіях приводить до перевтомлення, а потім до появи різних професійних хвороб або до погіршення загального фізичного стану.

Загальна характеристика потенційно шкідливих і небезпечних факторів.

1. Вентиляція. Під вентиляцією розуміють сукупність заходів та засобів призначених для забезпечення на постійних робочих місцях метеорологічних умов та чистоти повітряного середовища, що відповідають гігієнічним та технічним вимогам. Основне завдання вентиляції – вилучити із приміщення забруднене, вологе або нагріте повітря подати чисте свіже повітря.

Вентиляція класифікується за такими ознаками:

- за способом переміщення повітря - природна, штучна (механічна) та суміщена (природна та штучна одночасно);
- за напрямком потоку повітря - припливна, витяжна, припливно-витяжна;
- за місцем дії – загально-обмінна, місцева, комбінована;
- за призначенням - робоча, аварійна.

Природна вентиляція може бути неорганізованою та організованою. При неорганізованій вентиляції невідомі об'єми повітря, що надходять та вилучаються із приміщення, а сам повітрообмін залежить від випадкових чинників (напрямку та сили вітру, температури зовнішнього та внутрішнього повітря). Неорганізована природна вентиляція включає інфільтрацію - просочування повітря через нещільності у вікнах, дверях, перекриттях тощо та провітрювання, що здійснюється при відкриванні вікон та квартирнок.

Перевагою природної вентиляції є її дешевизна та простота експлуатації. Основний її недолік у тому, що повітря надходить у приміщення без попереднього очищення, а видалене відпрацьоване повітря також не очищується і забруднює довкілля.

Штучна (механічна) вентиляція, на відміну від природної, дає можливість очищувати повітря перед його викидом в атмосферу, вловлювати шкідливі речовини безпосередньо біля місць їх утворення, обробляти припливне повітря (очищувати, зволожувати тощо), більш цілеспрямовано подавати повітря в робочу зону.

2. Опалення. Системи опалення являють собою комплекс елементів, необхідних для нагрівання приміщень у холодний період року. До основних елементів систем опалення належать джерела тепла, теплопроводи, нагрівальні прилади (радіатори).

Системи опалення поділяють на місцеві та центральні.

До місцевого належать пічне та повітряне опалення, а також опалення місцевими газовими та електричними пристроями. Місцеве опалення застосовується, як правило, в житлових та побутових приміщеннях, а також у невеликих виробничих приміщеннях малих підприємств.

До систем центрального опалення належать: водяне, парове, панельне, повітряне, комбіноване.

Водяна та парова системи опалення в залежності від тиску пари чи температури води можуть бути низького тиску (тиск пари до 70 кПа чи температура води до 100 С) та високого тиску (тиск пари більше 70 кПа чи температура води понад 100 С).

Водяне опалення низького тиску відповідає основним санітарно-гігієнічним вимогам і тому широко використовується на багатьох підприємствах різних галузей промисловості. Основні переваги цієї системи: рівномірне нагрівання приміщення; можливість централізованого регулювання температури теплоносія (води); відсутність запаху гару; підтримання відносної вологості повітря на відповідному рівні (повітря не пересушується); виключення опіків від нагрівальних приладів; пожежна безпека.

Основний недолік системи водяного опалення - можливість її замерзання при вимиканні в зимовий період, а також повільне нагрівання великих приміщень після тривалої перерви в опаленні.

Парове опалення має низку санітарно-гігієнічних недоліків. Зокрема, внаслідок перегрівання повітря знижується його відносна вологість, а органічний пил, що осідає на нагрівальних приладах, підгорає і створює запах гару. Окрім того, існує небезпека пожеж та опіків. Враховуючи вищевказані недоліки не допускається застосування парового опалення в пожежонебезпечних приміщеннях та приміщеннях зі значним виділенням органічного пилу.

З економічної точки зору систему парового опалення ефективно влаштовувати на великих підприємствах, де одна котельня забезпечує необхідний нагрів приміщень усіх корпусів та будівель.

3. Пожежна небезпека. Пожежна небезпека - можливість виникнення та розвитку пожежі в будь-якому процесі. Потрібно відмітити, що небезпечних пожеж не буває. Якщо вони не створюють прямої загрози життю та здоров'ю людини, то приносять матеріальний збиток.

Токсичні продукти горіння представляють найбільшу загрозу для життя людини, особливо при пожежі в приміщенні.

Вогонь - надзвичайно шкідливий фактор пожежі, проте випадки його прямого впливу на людей досить рідкі. Під час пожежі температура полум'я може досягти 1200-1400 °C і у людей, що знаходяться в зоні пожежі можуть бути опіки та відчуття болю.

Дим представляє собою велику кількість найбільш маленьких частинок продуктів, що не згоріли, що знаходяться в повітрі. Він викликає інтенсивне подразнення органів дихання та слизової оболонки. Крім того, в задимлених приміщеннях внаслідок погіршення видимості уповільнюється евакуація людей, а інколи провести її зовсім неможливо.

Руйнування будівельних конструкцій відбувається внаслідок втрати ними несучої здатності під впливом високих температур та вибухів. При цьому

люди можуть отримувати значні механічні травми, опинитись під завалами будівлі.

В залежності від характеру пожежної небезпеки технологічних процесів всі виробництва ділять на п'ять категорій:

I категорія А- горючі та легкозаймисті рідини; продукти, які можуть вибухнути та горіти при взаємодії з водою, киснем повітря та один з одним;

II категорія Б- пилю, волокна; горюча рідина, яка утворює з пилом та паром вибухонебезпечні суміші;

III категорія В- горючі та важко горючі рідини; тверді горючі речовини та матеріали;

IV категорія Г- негорючі речовини та матеріали в розплавленому чи розжареному стані;

V категорія Д- негорючі речовини та матеріали в холодному стані.

Способи ліквідації пожежі:

1. Охолодження зони горіння чи реагуючих речовин;
2. Ізоляція речовини із зони горіння;
3. Розбавлення повітря чи горючих речовин негорючими;
4. Придушення горіння за допомогою вибуху.

До вогнегасних речовин відносяться: вода; піна; інертні та негорючі гази; вогнегасні порошки; пісок.

4. Освітлення. Природне освітлення - це освітлення приміщень світлом неба, що проникає крізь світлові порізи в зовнішніх огорожувальних конструкціях.

Штучне освітлення - освітлення приміщень штучним світлом за допомогою електричних ламп (газорозрядні лампи і лампи розжарювання).

Лампи розжарювання належать до джерел світла теплового випромінювання. Газорозрядні лампи - це лампа, у якій оптичне випромінювання виникає в результаті електричного розряду в газах, парах чи їхніх сумішах.

За конструктивним виконанням штучне освітлення може бути трьох систем - загальне, місцеве і комбіноване.

Загальне - освітлення, при якому світильники розміщуються у верхній зоні приміщення рівномірно (загальне рівномірне освітлення), або до розташування устаткування (загальне локалізоване освітлення).

Місьеве - освітлення, додаткове до загального, створюване світильниками, що концентрують світловий потік безпосередньо на робочих місцях.

Комбіноване - освітлення, при якому до загального освітлення додається місцеве.

За функціональним призначенням штучне освітлення поділяють на наступні види: робоче, чергове, аварійне, евакуаційне, охоронне.

Робоче - освітлення приміщень будинків, а також ділянок відкритих просторів, призначених для роботи, проходу людей і руху транспорту.

Чергове - освітлення в неробочий час.

Аварійне - освітлення для продовження роботи при аварійному відключенні робочого освітлення.

Евакуаційне - освітлення для евакуації людей із приміщення при аварійному відключенні робочого освітлення.

Охоронне - освітлення удовж границь територій, які охороняються у нічний час.

В залежності від рівня та тривалості впливу шкідливий фактор може стати небезпечним. У ДОСТі 12.0001-74 "СЕБТ. Небезпечні та шкідливі виробничі фактори. Класифікація" приводиться класифікація елементів умов праці. Вони підрозділяються на 3 групи: фізичні, хімічні та психофізичні.

Таким чином, на підприємстві необхідно забезпечувати сприятливі умови праці.

ВИСНОВКИ

В результаті дослідження теоретичних та практичних питань оцінки стану і використання оборотних активів підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Оборотні активи – це контрольовані суб'єктом господарювання ресурси, що можуть використовуватися у виробничому процесі та переносити свою вартість на готову продукцію або можуть бути перетворені на грошові кошти протягом одного операційного циклу.

2. Класифікація оборотних активів підприємства здійснюється за різними ознаками і має важливе значення, оскільки дає можливість підприємству визначити оптимальний склад і структуру, потребу та джерела формування оборотних коштів, що впливає на фінансовий стан підприємства..

3. Найбільш розповсюдженими джерелами формування оборотних активів є: власний капітал підприємства; довгостроковий кредит; короткостроковий кредит; товарний (комерційний) кредит; внутрішня кредиторська заборгованість підприємства та інші джерела фінансування. Як правило, поточні потреби підприємства в оборотних активах покриваються передусім власним капіталом, потім кредиторською заборгованістю та короткостроковим кредитом.

4. Аналіз оборотних активів підприємства є першим етапом управління його оборотними активами і здійснюється в певній послідовності. При аналізі використовуються різні фінансові показники (ліквідності, оборотності, рентабельності), які дозволяють оцінити стан формування і використання оборотних активів підприємства.

5. Проведений аналіз стану формування та використання оборотних коштів ТОВ «Аскон» дозволяє зробити наступні висновки:

5.1. Структура балансу ТОВ «Аскон» на кінець 2021, 2022 років не була оптимальною, а на кінець 2023 року стала оптимальною. За 2022-2023 рр.

валюта балансу зросла на 16,4%, що свідчить про зростання виробничих можливостей підприємства і заслуговує на позитивну оцінку.

5.2 Аналіз структури оборотних активів підприємства показав, що найбільшу питому вагу в поточних активах займає дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги. Так, її питома вага в поточних активах на кінець 2021 року становила 68,3%, на кінець 2022 року - 64,6%, на кінець 2023 року - 71,3%. Це негативний момент у діяльності підприємства і свідчить про погіршення управління дебіторською заборгованістю. Велику питому вагу в структурі оборотних активів підприємства займають низьколіквідні активи: на кінець 2021 року вони становили 29,7%, а кінець 2023 - 28,6%. Найменшу питому вагу займають високоліквідні оборотні кошти (2,0% на кінець 2021 року, 0,1% - на кінець 2023 р.). Отже, майбутні платежі за зобов'язаннями не забезпечені грошовими коштами.

5.3. Проведений аналіз джерел фінансування оборотних активів підприємства показує, що їх фінансування здійснюється в основному за рахунок позикового капіталу. На кінець 2021 року формування оборотних активів відбувалося за рахунок власного оборотного капіталу (6,5%) і позикового (93,5%). 21,8% запасів сформовано за рахунок власного капіталу, а на 78,2% - за рахунок позикового капіталу. Що стосується інших складових оборотних активів, то вони повністю профінансовані за рахунок позикового капіталу. Протягом 2022 року відбувається зміна формування оборотних активів підприємства. Негативним є зменшення фінансування запасів за рахунок власного оборотного капіталу. На кінець 2023 року запаси підприємства вже на 100% фінансуються за рахунок власного оборотного капіталу підприємства, що свідчить про підвищення фінансової стійкості ТОВ «Аскон» в 2023 році.

5.4. Підприємство на кінець 2021 року мало нестійкий фінансовий стан, на кінець 2022 року - кризовий, але вже на кінець 2023 року має абсолютну фінансову стійкість. ТОВ «Аскон» має достатнє значення коефіцієнта автономії, що свідчить про достатню незалежність від позикових джерел

фінансування. Але, спостерігається зменшення цього показника в 2023 році по відношенню до 2022 року, що свідчить про незначне зниження фінансової стабільності підприємства.

Коефіцієнт фінансової стійкості постійно вище одиниці. Тобто всі поточні зобов'язання підприємство може погасити власним капіталом. Мінімальне значення коефіцієнта забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами - 0,1. Цей показник для ТОВ «Аскон» значно перевищує мінімальне значення. Це свідчить про можливість підприємства здійснювати незалежну фінансову політику.

5.5. Аналіз коефіцієнтів ліквідності показав, що підприємство є неплатоспроможним. Так, значення коефіцієнта абсолютної ліквідності значно нижче нормативного значення. На кінець 2021, 2022 і 2023 років підприємство може негайно за рахунок наявних грошових коштів погасити відповідно лише 2,11%, 0,46% і 0,26% поточних зобов'язань.

Коефіцієнт швидкої ліквідності на кінець 2021, 2022 років відповідає оптимальному значенню, а на кінець 2023 року в декілька разів перевищує оптимальне значення, і свідчить про значне зростання дебіторської заборгованості підприємства.

Коефіцієнт загальної ліквідності на кінець 2021, 2022 років нижче за оптимальне значення (2 - 2,5), але більше 1. Це свідчить, що ТОВ «Аскон» мало загрозу фінансовій стабільності. На кінець 2023 року коефіцієнт загальної ліквідності значно перевищує оптимальне значення.

Коефіцієнт співвідношення кредиторської і дебіторської заборгованості показує, що на кінець 2021 році підприємство на 1 грн. дебіторської заборгованості залучало 50,8 коп. кредиторської заборгованості, на кінець 2021 – 66,26 коп., а на кінець 2023 – 0,28 грн. Отже, у 2021-2023 роках дебіторська заборгованість в рази перевищувала кредиторську заборгованість.

Отже, на кінець 2021, 2022, 2023 років підприємство ТОВ «Аскон» є неплатоспроможним. І це пов'язане з необхідністю зменшувати дебіторську

заборгованість на підприємстві, що призведе до зростання грошових коштів, а значить і до підвищення платоспроможності підприємства.

5.6. Тривалість обороту оборотних активів у 2023 році становила 162,9 дня і порівняно з 2021 роком сповільнилася на 11,4 днів, а порівняно з 2022 р. прискорилося на 144,2 днів. Оборотність коштів у розрахунках прискорилося у 2023 році на 26,6 і 46,5 днів відносно 2021 і 2022 років, грошових коштів - на 4,3 і 3,4 днів порівняно з 2021 і 2022 роком. Водночас оборотність запасів у 2023 році сповільнилася на 42,3 дня відносно 2021 року і прискорилося на 94,3 дня відносно 2022 року. Усі ці зміни свідчать про покращення ефективності використання оборотних активів підприємства в 2023 році порівняно з 2022 роком і про зниження ефективності їх використання порівняно з 2021 роком. Найкращі показники віддачі оборотних активів підприємство мало у 2023 році.

Таким чином, підприємству ТОВ «Аскон» необхідно покращити управління використанням оборотних активів.

6. Тому в третьому розділі кваліфікаційної роботи надані загальні рекомендації підвищення ефективності використання оборотних активів підприємства:

- оптимізація запасів шляхом використання поєданого ABC і XYZ аналізу (ABC-аналіз для класифікації запасів за їх значимістю і XYZ-аналіз для оцінки стабільності попиту), що допоможе визначити пріоритети в управлінні запасами;

- вдосконалення управління дебіторською заборгованістю;

- оптимізація грошових потоків шляхом здійснення бюджетування і постійного контролю за витратами.

- впровадження сучасних систем управління підприємством (наприклад, ERP-системи), які допомагають інтегрувати всі бізнес-процеси, що дозволяє більш ефективно управляти оборотними активами.

- покращення відносин з постачальниками шляхом укладання довгострокових договорів з постачальниками для забезпечення стабільності поставок і кращих умов співпраці.

- розробка фінансової стратегії діяльності підприємства.

7. З метою підвищення ефективності використання оборотних активів в ТОВ «Аскон» використовувався підхід, що ґрунтується на рейтинговій оцінці динаміки формування та використання оборотних активів підприємства, який дозволив виявити основні фактори і проблеми в управлінні оборотними активами підприємства. Було запропоновано в першу чергу приділити увагу управлінню дебіторською заборгованістю та грошовими коштами

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Тарасенко Н.В., Вагнер І. М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Львів: Новий світ-2000, 2009. 444 с.
2. Фінанси підприємств: Підручник / За ред. А.М.Поддєрьогіна. 8-ме вид., без змін. К.: КНЕУ, 2013. 519 с.
3. Бригхем Ю.Ф., Эрхардт М.С. Финансовый менеджмент: учебное пособие: пер. с англ. 10-е изд. СПб.: Питер, 2007. 960с.
4. Аранчій В. І., Чумак В. Д., Бражник Л. В. Фінанси підприємств: навч. посіб. Полтава : РВ ПДАА, 2018. 350 с. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a80a561c-da87-4ead-89ae-547d5377cdc6/content>
5. Базілінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика. Навчальний посібник. К.: ЦНЛ, 2009. 328 с.
6. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2007. 592 с.
7. Бланк І.А. Управління фінансовими ресурсами підприємства: навч. посіб. К.: Ельга, 2011. 574 с.
8. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський словник. Житомир: ПП «Рута», 2001. 224 с.
9. Коваленко Л. О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. К.: Знання, 2005. 485 с.
10. Лігоненко Л. О. Фінанси підприємства : підручник / Л. О. Лігоненко, Н. М. Гуляєва, Н. А. Гринюк. К., 2007. 491 с.
11. Слав'юк Р. А. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Луцьк: Ред.-вид. відд. «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2001. 460с.
12. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астроя», 2020. 434 с. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/8241>

13. Тютюнник Я. В. Сучасні підходи до визначення економічної сутності оборотних активів підприємства. *Економіка і держава*. 2021. № 4. С. 157-162. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/4_2021/29.pdf

14. Чухно І. С. Визначення економічної сутності поняття "оборотні активи підприємства". *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2009. Вип. 3. С. 358-363. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchtei_2009_3_45

15. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств. Навчальний посібник для ВНЗ. К.: ЦУЛ. 2007. 400 с.

16. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент. Київ : Наук. думка, 2013. С. 375.

17. Господарський кодекс України: Закон України № 436-IV від 16.01.2003р. *Відомості Верховної Ради України*, 2003, № 18, № 19-20, № 21-22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення 05.06.2022)

18. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р.. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення 05.06.2022)

19. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1) «Подання фінансової звітності». 1 (МСБО 1). IASB; Стандарт, Міжнар. документ від 1.01.2012 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text (дата звернення 05.06.2022)

20. Кондратюк С. Я. Ефективність формування та використання активів підприємства. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/12/357.pdf>

21. Круш П.В. Капітал, основні та оборотні засоби підприємства: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 328 с.

22. Носов П. Л. Сучасна класифікація оборотних активів. *Економіка і держава*. 2018. № 7. С. 43–46.

23. Мулик Т. Нові підходи щодо класифікації оборотних активів.

Економічний аналіз. 2015. №6. С. 127-130.

24. Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: Навчальний посібник. 2-ге видання. Київ: ЦУЛ, 2008. 360 с.

25. Маринович О. О., Шухманн В. А. Основні стратегії фінансування оборотних активів підприємства. *Електронний журнал «Ефективна економіка»* URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2019/152.pdf

26. Панадій О.П. Наукові підходи до класифікації оборотних активів. *Облік і фінанси АПК*. 2011. № 4. С. 60-65. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/naukovi-pidhodi-do-klasifikacii-oborotnih-aktiviv-silskogospodarskih-pidpriemstv.html>

27. Іонін Є. Є. Організація і методика економічного аналізу: навч. посібник. К.: ЦНЛ, 2012. 528 с.

28. Фінансування оборотних активів підприємств торгівлі України. *Вісник КНТЕУ*. 2017. № 3. С. 94-104. URL: <http://visnik.knute.edu.ua/files/2017/03/9.pdf>

29. Бровко Л. І., Попенко Л. С., Черенович О. В. Фінансове забезпечення формування оборотних активів сільськогосподарського підприємства. *Економіка та держава*. 2022. № 1. С. 88-92. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2022/18.pdf

30. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 07.12.2000 № 2121-III. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення 08.05.2024).

31. Школьник І. О., Боярко І. М., Дейнека О. В. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Центр учбової літератури, 2016. 368 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/50318/5/Shkolnyk_%20Finansovyi%20analiz.pdf

32. Подольська В. О., Ярош О.В. Фінансовий аналіз: навч.посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2008. 488с.

33. Власова Н. О., Михайлова О. В. Теоретичні аспекти визначення ефективності політики формування оборотних активів на підприємствах торгівлі. *Бізнес Інформ*. 2012. №11. С. 166–170.

34. Роганова Г. О. Стратегія фінансування оборотних активів: позиція персоналістів. *Економічний часопис-XXI*. 2013. № 3-4(1). С. 82-85.

35. Яковенко О. Теоретичні аспекти вдосконалення управління оборотними активами. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2017. № 1-2. С. 174-189. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nv_2017_1-2_16

36. Дубсй Ю. В. Шляхи підвищення ефективності використання оборотного капіталу промисловими підприємствами України. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2018. № 2. С. 100-108. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2018_2_13

Баланс ТОВ «Аскон» (тис.грн.)

Актив	Код рядка	На кінець 2021	На кінець 2022	На кінець 2023
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	-	-	-
первісна вартість	1001	-	-	-
накопичена амортизація	1002	-	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	50,1	50,1	50,1
Основні засоби	1010	1120,8	1068,2	904,7
первісна вартість	1011	2283,3	2400,3	2408,0
знос	1012	(1162,5)	(1332,1)	(1503,3)
інвестиційна нерухомість	1015	-	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-	-
Усього за розділом I.	1095	1170,9	1118,3	954,8
II. Оборотні активи				
Запаси, у тому числі	1100	235,3	260,4	378,9
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	539,8	471,7	866,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	-	-	-
з бюджетом	1135	-	-	7,0
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0,4	8,7	70,5
Поточні фінансові інвестиції	1160			
Гроші та їх еквіваленти	1165	15,6	3,2	1,2
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-	-
Інші оборотні активи	1190	0,1	0,3	0,1
Усього за розділом II.	1195	791,1	744,3	1323,9
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	-
Баланс	1300	1962,0	1862,6	2278,7

Пасив	Код рядка	На кінець 2021	На кінець 2022	На кінець 2023
1	2		3	4
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий капітал)	1400	2019,3	2019,3	2019,3
Капітал у дооцінках	1405	-	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-	-
Резервний капітал	1415	-	-	-
Нерозподілений прибуток(непокритий збиток)	1420	(797,0)	(851,8)	(617,7)
Неоплачений капітал	1425	-	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-	-
Усього за розділом I.	1495	1222,3	1167,5	1401,6
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-	-
Довгострокові кредити банку	1510	-	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-	417,0
Довгострокові забезпечення	1520	-	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-	-
Усього за розділом II.	1595	0	0	417,0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	200,0	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-	-
товари, роботи, послуги	1615	271,3	310,8	260,3
розрахунками з бюджетом	1620	0,5	2,7	3,4
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	1,2	1,2
розрахунками з оплати праці	1630	2,7	3,6	3,5
Поточні забезпечення	1660	-	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	265,2	376,8	191,7
Усього за розділом III.	1695	739,7	695,1	460,1
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-	-
Баланс	1900	1962,0	1862,6	2278,7

Звіт про фінансові результати ТОВ «Аскон»

Стаття	Код рядка	2021	2022	2021
1	2	3	4	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1710,1	899,8	2284,9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1744,4	828,9	2397,6
Валовий: прибуток	2090	-	70,9	413,4
збиток	2095	-34,3	-	-
Інші операційні доходи	2120	-	-	-
Адміністративні витрати	2130	-90,3	-87,3	-109,5
Витрати на збут	2150	-44,6	-38,4	-42,9
Інші операційні витрати	2180	-	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190			261,0
збиток	2195	(169,2)	(54,8)	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-	-
Інші доходи	2240	-	-	-
Фінансові витрати	2250	-	-	-
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-	-
Інші витрати	2270	-	-	-
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290			261,0
збиток	2295	(169,2)	(54,8)	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-	26,9
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350			234,1
збиток	2355	(169,2)	(54,8)	-